

EL POBLE: CATALA

PUBLICA UN NÚMERO CADA SETMANA
Redacció y Administració: ESCUDELLERS, 33, principal
DISSABTE, 20 DE JANER DE 1906
ANY III * BARCELONA * NÚM. 63
PREU D'UN NÚMERO SOLT: DEU CENTIMS
SUSCRIPCIÓ: UNA PESSETA TRIMESTRE

L'individualisme català

Caracterisa al nostre poble y a la diferència en axò de la majoria dels demés que integren l'Estat espanyol, la seva marcada filiació individualista en l'ordre de la vida social.

En aquest concepte catalunya res té que envejar als pobles de mentalitat superior que, en les condicions d'indpendència social creada a cada un dels seus individus, han bastit fermament la preponderància de la col·lectivitat y han assegurat la seva mateixa força política y econòmica.

En nosaltres tal vegada l'individualisme més que un sistema, és temperament, és costum, és atavisme, lo qual no significa que no pugui venir sancionat per la raó reflexiva y que no acabi per convertir-se en funcionalisme conscient lo que era exclusivament manifestació del medi d'una educació tradicional.

Ha sigut en tots temps propi del temperament català, fins en aquelles èpoques de perturbació social catalana consecutives a la desfeta de Catalunya política, la confiança en l'esforç propi, el correu de les iniciatives particulars, l'esperit d'indpendència dintre de les propies manifestacions del treball que caracterisen als pobles del centre y nord d'Europa que, en el principi del bastament a si mateix han fundat tot un sistema educatiu despertador de les energies de la voluntat aont hi trobariem el secret de les grans colonisacions, de les extraordinàries empreses que han trasbalsat el món, dels immortals progressos educatius propulsores d'un positiu millorament social.

En aquest concepte no es pas arriscat afirmar que an el seu individualisme, conscient o no, deu Catalunya tot lo que és: la seva força econòmica, la seva riquesa material y, com a conseqüència d'elles, el desvetllament de les seves energies socials y polítiques.

Del fatalisme dels pobles semites, que mou als seus pobladors a fiar tot en un poder superior y a l'abstracció del Estat, d'aquesta superstitió social que atrofia totes les iniciatives y mata la fe en l'esforç propi, sortosament no n'ha sigut pas influenciada Catalunya, aont fins en les esferes socials inferiors hi batgeja la fruita del millorament particularista que elevi al individu per la pròpia energia a una condició superior an aquella en que ha nascut y s'ha format.

Aquesta idiosincràcia del caràcter català propulsores del seu renaixement, es sens dubte la que ha fet sospitar al nostre poble als ulls dels governants del Estat y de les regions informades per la educació col·lectivista. L'industrial català no l'ha esperada la problemàtica protecció dels governs per bastir les seves fàbriques, n'hi comerciant ha fiat en el càlcul hipotètic de uns mercats a conquistar amb una bona legislació econòmica, les seves especulacions mercantils, ni l'agricultor ha esperat la efectivitat dels resultats de la política hidràulica per convertir els ingrats roquissos del nostre país en terres de conreu, y aixis es com en l'actualitat, quan els demés pobles encara plegats de brassos esperen l'hora del adveniment de la protecció oficial que ls hi permeti ocupar les seves energies, o desesperats emigren en massa a l'altra banda del mar, Catalunya té ja consolidada la seva personalitat econòmica y garantida la seva vida material.

Aquestes sospites, aquest rezel ab que son mirades les iniciatives de Catalunya, y l'seu esperit d'emancipació social, s'ha traduït en una locució prou coneguda per estar sempre en boca dels qui volen llevarnos el mèrit d'una virtut interpretant-la com a manifestació del esperit concupiscent.

S'ha parlat y's parla del egoïsme de los catalanes, però aquest dictat que mereix fora d'aquí el nostre individualisme, per tendències que poguem considerar-lo, ens senyala un perill que devèm prevenir, al qual podria portar-nos la exacerbació del nostre particularisme.

Catalunya ha sortit ja del seu període que podríem dirne de constitució econòmica; ha realitzat mercès al seu individualisme l'obra elemental, però importantíssima de proporcionar-se mede per l'assoliment dels seus ideals superiors; la suma de tots els esforços individuals dels seus fills en les diferents manifestacions de l'activitat material li ha donat el contingut de la seva gran força econòmica;

però cal preguntar ara, si en les noves condicions creades a la vida social del nostre poble fora contraproduent entregarnos massa en cos y ànima a la corrent individualista que ns podria fer merèixer aquell dictat d'egoïstes y lo que es pitjor malbaratar pera ls fins superiors de la vida col·lectiva la suma d'energies que individualment s'han concertat.

Estem en un període en que ns cal exercir l'esperit de la sociabilitat lliure de tot mirament interessat, de laborar en comú a l'obra de la llibertat col·lectiva, de fomentar el mutualisme y la solidaritat entre els catalans, de no donar peu a que nostre individualisme transpassi els límits detal, contrarrestant la seva accentuació ab la pràctica de la generositat y ab l'acció social combinada, no pera entregarnos a la confiança de poders estranys, sino mutualment a la de nosaltres mateixos.

Ens cal, en una paraula, que l'individualisme català no arribi allà aont, l'esforç material de les classes econòmiques y l'moral de les intel·lectuals no poguessin trobar-se en la unió indispensable pera fer factible la empresa de renovació cap aont s'orienten les esperances catalanes.

El «Jo acuso!»

Han complert el dia 13, vuit anys. Molta neu ha caigut d'ens d'aleshores sobre ls focs d'aleshores. Però encara crema dins nosaltres l'incendi prèp per aquella espurna del «Jo acuso!» Encara n'eben resplandors totes les nostres nits; y ell ens es far en les tempestes.

En lo d'avui contemplèm, amics meus de Catalunya, aquest far... Que ens diu y ens repeteix, per sobre ls anys, l'altíssima lliça de l'intervenció y del sacrifici. Que ns recordi aquella gran figura d'Emili Zola y com, un dia, ell, vell, ric, respectat, popular, recullit dins la ditxosa calma de son benestar y de ses obres, va saber tot sacrificar-ho. Perquè la seva gran ànima s'havia estès imperialment sobre l'ànima dels altres; per sentir, com a propi, l'estranys dolor. Perquè la viva brasa de la sed d'acció era ardent en ses entranyes, y li calgué obrir la boca y lliurar a tot vent un clam omniuniversal de Justícia.

Y aquell clam va sustentar-se aixís: «Jo acuso!»... «Jo la santa paraula: Jo acuso!»... Heus aquí que l'home de lleteres no es ja un home de lleteres, sino un ciutadà. Heus aquí que en un moment, per ser el més alt, per ser el més noble, per ser el més vident entre tots, ha pres sobre ell, en acte magnífic de paternitat, el pes del dolor de tots. Y aixís, nò, valent, avensat. Y aixís: «Jo acuso!» Y víctima votiva, s'ofereix al sacrifici.

Y el sacrifici es consuma. Mes encara, sobre la víctima morta, vibra son mot omniuniversal: «Jo acuso!»... Y passen els temps. Y neça sobre ls focs d'aquells dies. Mes encara sobre la fredor de la neu, vibra la llengua de foc d'un incendi: «Jo acuso!»... Y en tota hora de nit, ilumina aquest incendi la consciència de tots aquells que se anomenaven abans homes de lleteres. Perquè vet aquí que ja no pot haverhi homes de lleteres; que ls homes de lleteres se transformen en homes de vida, car ja dintre seu, tota una lira de flames conta imperiosament: «Jo acuso!»...

...Diu que a París l'universari del «Jo acuso!» ha tingut un caràcter casi exclusivament literari. Mal fet. No pot essencialment tenir-lo... Y entre nosaltres, amics meus de Catalunya, menos que enlloc...

...Tot indica que la evolució del govern no està acabada y que, per damunt de la forma representativa que tant ha perfeccionat el govern administratiu absolut, hi ha lloc pera una forma superior, que serà el govern jurídic.

Ab aquesta expressió no intento designar un règim aont els jutges (serien els quefies del govern, sino aont totes les funcions socials, polítiques, econòmiques o religioses, estarien en cas de conflicte, regularisades per arbitres superiors, formant al cap d'un cos judicial il·lustrat y independent.

Aquest règim no s'establirà sino el dia en que el poder judicial serà efectivament distint del executiu y del legislatiu. En teoria, desde Locke y Montesquieu, el principi de la separació d'aquests tres poders sempre ha sigut proclamat. De fet, no existeix. Com ho ensenya un dels nostres més distingits professors de dret administratiu, T. Ducrocq, l'autoritat no es més que una de les dues meitats del poder executiu: l'altra meitat es l'autoritat administrativa.

L'indpendència del poder judicial restarà per l'avenir la verdadera condició del avens polític de tota nació.

Adolf COSTE

Els Arxius Ilatins

— «I vero che la Spagna non è incivilita?».

Aqueixa interpel·lació, sense previ anunci, va ser per mi la primera vergonya, el comensament del Via Crucis de tot espanyol que viatja per l'Europa. El meu jutge aquesta vegada era una neua de pocs anys, companyona de excursió pel monte Adone — Lisa Venezian, filla d'un professor molt conegut en aquelles terres: — no la oblidaré probablement mai.

La sentència, en tota la seva crudelitat, totom la ha sentida ab més o menys ironia. Quan se citen els noms dels nostres, pòden contar casi bé sempre ab aquell fastigiós mot, je ne le connaît pas, pronunciat regularment en varietat de llengües. La tradició de nostre ensoport y de nostra misèria s'tramet com a versió autorisada y heus aquí fins els petits europeus sabedors de tot...

La veritat, un judici tant in extremis, aquell dubte sobre l'estat de civilització a Espanya, no ho he tornat pas a sentir, però el personatge, aquest tipus representatiu que encarna en totes les edats y pren tots els aspectes, es immortal segons la meua experiència.

Aquest personatge es el metge, l'advocat, l'home de lleteres, el filòsof, l'historiador... tots els que s'ocupen de coses intel·lectuals a fora. La senyoreta Lisa preu — feu la comparació, si us plau ab l'anglès Proteu — totes les formes imaginables, permanexent sempre ironia, riallera, cruel. Recordeu sino l'amenassa d'aquella casa editorial d'Hamburg, quan es tractava de publicar les obres den Vitoria, recordeu el nostre paper tristíssim en els Congressos de historia, de filosofia, de filologia...

Quan jo vaig poder arribar fins a M. Bontoux, a parlarli del mèl·libre y de les meves idees, la seva primera pregunta va ser aquesta: — «Però de debò hi ha filòsofs a Espanya?» Y en aquella fessomia freda, de vellat que ha vist moltes coses, es llegia un somriure juvenal·lí. La senyoreta Lisa, ab la seva pregunta fatal pel meu patriotisme, apareixia sovint, en la redacció d'una revista, en la biblioteca d'una Escola, en el silenci d'una llibreria acadèmica, en l'Institut psicològic, en Sta. Genoveva, a Montmartre o a Passy... Penseu en un vellat ja molt passat, petit, correctíssim y elegantíssim, ab un botó ros dut ab orgull en el chaquet, ab moviments molt ràpids y gestes molt curtes, parlant de pressa un francès de quartier y mirant, mirant sempre. I ai de vosaltres, si parlen dels filòsofs a Espanya! Probablement haureu de sentir coses molt lleteres dels nostres kantians y kraussians... «Sabeu com es que estem endarrerits a Espanya, en qüestió de filosofia?» Dones prepareu-vos a sentir l'historia d'aquesta de Monsieur de Perjo, perdut irremissiblement per la Ciència entre ls brassos d'una ballarina... Y M. Ribot, el simpàtic vellat, aprofità l'oasi perdut d'aquest fet tota la psicologia «nacional»... Perquè Monsieur de Perjo va ser un dels «mestres autorisats»...

Però de tant en tant es trova gent menos ironia y, encara que sigui com a bitxo raro, la qüestió es que la nostra llibria es objecte de preocupació per part d'alguns estudiosos a Europa. Periòdics y notícies particulars m'entenen de que Bolonia fa els honors merescuts a Giovanni Pascoli y a Giosuè Carducci: heus aquí dos amics de l'libria. Encara que Carducci no ns hagi perdonat mai l'haver produït la literatura calderonica, i quin comentarista del Romanticisme! Aixís son també Pio Rajna y Benedetto Croce y aquells professors francesos y aquells russos y alemanys y anglesos que ens estudien ara. — Aixís son també els meus humils...

...M'estava un dia tranquil·lament al meu despatx, quan el meu servent me anuncià una visita clerical... «Jo sono un prete d'un di questi borghetti, e vengo oggi a Bologna per consultaro alcuni parole del mio dizionario»... Aquell sacerdot, d'un poble humilíssim, em va parlar de Mossen Cinto y'm va dir

(pèssimament pronunciades) algunes poesies.

...A metafísic poeta? Francament, no ho creia pas. Però, un capvespre entro en el despatx del meu amat mestre y amic Emile Bontoux. Llegia: — poesies d'un espanyol...

Doncs, heu de sapiguer, que d'un de aquestos elements ha sortit l'idea d'uns Arxius Ilatins. El crit de la renovació dels mètodes y dels sistemes s'extén sempre ab més amplitut: al temps d'en Zeller — l'historiador de geni de la filosofia grega — el crit de renovació, contra els abusos dels philistins era aquest: Zurück zu Kant! — Tornemhi a Kant. — Quan Nietzsche fanatitzà a Europa, s'va dir: Zurück zu Goethe! — El lema dels savis del nostre temps es un vigorós Zurück zu Newton! Però la necessitat d'un altre mètode no's satisfà encara ab aquets noms...

Tornemhi a Lull! Femlo ben nostre, no per l'erudició, sino per la meditació activa y per l'amor a la Veritat.

Zurück zu Lull! Aquest lema de la renovació de la Ciència, seria l'esperit mateix dels Arxius Ilatins, escrits en totes les llengües neo-latines, adue el latino sine flectione de la Escola de Turin.

Els mèdics?

Sobre els mèdics y altres coses, y encara sobre l'importància de l'idea, escriuré un article.

Per ara, solament un anunci y una esperança de que l'idea sigui acollida ab entusiasme en el pròxim Congrés de la Llengua catalana.

E. DIEGO RUIZ

La forsa popular

S'accentuen entre els polítics madrilenys el desig y el propòsit de conseguir que Espanya hi tingui y hi desempenyi un bon paper en les relacions internacionals. Els mou y empeny l'afany de notorietat, l'anel de tenir cotxes o al menys conexement de les coses y dels misteris diplomàtics que comprometen o mantenen la pau entre els homes y regexen o entrebanquen la evolució del món.

Aquest dilettantisme que s'està convertint en passió, s'enforteix per causes conegudes. Ho preparen y ho logren la celebració a Espanya de la conferència internacional sobre el Marroc, els viatges y el casament del rei, el pròxim plantejament del servei militar obligatori, les crítiques y les campanyes den Reparaz y altres publicistes.

No's veu o no's vol veure que aquestos treballs son extraordinàriament delicats y perillosos. Presenten, es cert, aspectes simpàtics, derivats principalment del estudi y col·laboració en els negocis exteriors; tenen, en efecte, suggestions pera els esperits il·lustrats, pera les ànimes fortes; però al dir també que estan rodejats de abims, determinats per un joc de inquietuts grandíssimes, moguts sovint per ressorts y per motius que més espanten que tranquil·lisen.

Y per axò nosaltres estimem equivocada aquesta nova política exterior que vé a oferir-se als quefers normals d'Espanya. Tota política exterior deu ser com un major abundament de la política interior o nacional; ha de constituir un excedent de vida interna. Com la colonisació, com l'emigració imposada per una població excessiva, com l'intercanvi normal, les activitats diplomàtiques han de tenir una base interior, han de procedir d'un organisme nacional saturat de vitalitat y d'energies.

No podríem lliensar-nos a intel·ligències y compromisos ab els demés pobles sense posar, previa y degudament, el nostre organisme social en magnífiques condicions. El treball d'ara y de bastant temps ha de consistir en produir població, cultura y riquesa en tots els ordres. Se'ns imposen esforços pera arribar a una mida energica, a la possessió de medis y instruments de millora col·lectiva.

Y no's tindrà ni's creará l'aptitud especial que exigeixen el contacte y la convivència ab les grans nacions mentre subsistexi la centralisació. Els cuidados d'una política interior unitària, que arriben a detalls, a lo nini, que comprenen mil y mil preocupacions especialisades y menudes, agoten la vitalitat social y habituen als homes a treballs en gran part estèrils. La preocupació interior fa difícil, si no impossible, la de les coses de fora. Aplicada l'acció del govern a les coses petites no s'aplica bé a les

d'importància. Y axi no pot dexar d'inspirar rezels y temors el desig dels polítics, que volen desempenyar y lluir un paper internacional, improvisant diplomàtics y col·laboradors en l'acció superior de l'humanitat civilisada.

Pera instaurar aquesta col·laboració difícilíssima, cal encomanarla a una democràcia vigorosa, activa, emanada d'una població nombrosa, rica y forta. Y aquesta democràcia ha de apoiar-se en institucions d'autonomia regional. Solzament axi podrà crearse una forsa popular expansiva, y determinarse la aptitud y la necessitat d'una política mundial o exterior.

Les grans raons que aconsellen l'implantació d'un règim de llibertat y autonomia, son ben notories y resulten de la naturalesa y de l'historia. De l'aplanament y la decadència que ha engendrat la centralisació, no s'en pot sortir sino per l'autonomia. Si s'vol produir una població poderosa, una societat saturada de vigor, un govern apte pera els negocis internacionals, s'ha de comensar donant al govern, a la societat y a la població tots els instruments de la llibertat, de l'acció voluntaria y lliure.

Cal fer passar la forsa popular de les mans y les institucions que no poden ni saben regir-la a les institucions y les mans que sabrien y podrien. Cal constituir un organisme adequat al espandiment natural d'aquexa gran forsa.

Y axò no's lograrà fins que la vida col·lectiva estigui regulada lliurement, espontaniament per una democràcia autonomista, per un règim redimit de personalismes atàvics, per noves formes de treball, d'acció, de positiva crexensa nacional.

Depèn de lliures institucions la vida individual y social: elles poden salvarnos, a casa y en el món; sense elles serim sempre grans els perills, insondables els abims que a dreta y esquerra de nosaltres s'axecaran pera destruinns o devorarnos.

PERE CREUS

Croquis barcelonins

Les feres del Parc

Com a feres val a dir que no totes ho son, doncs la majoria dels exemplars no tenen cabuda en aquesta classificació zoològica, però lo més curiós es que fins aquells que per les apariències de conformació que senyalen els naturalistes hi cauïen de ple, estan tant rebaxats dels caràcters morals propis de la especie, que per dret que tinguin a ser feres podrien donar lloc a que s'posés en dubte moltes vegades la seva important condició.

Però la Ciutat va adquirir-les com a feres lleghimes, va pagar-les per besties de vestir y lo mateix ella que ls ciutadans que ls hi concedexen les seves preferències quan van de visita a la menagerie, segueixen més empenyats que mai en que son tals feres, y feres seran fins que s' morin, per més que caiguin de mansuets.

Les pobres besties sembla que l'sàpiguen el dever que tenen de fer el tremendo vulgus que no: aixis es que de tant en tant s'arriessen a fer algun bramul que no l's hi passa del coll, corglissant a la concurrencia no més pera justificar el càrrec y sortirse del compromís. Pel demés, si alguna vegada ensenyen les urpes es sense intenció en el moment d'estrassaragars les potes entumides pel desvagament; y si exhiben la dentadura es tan sols quan badallen d'aburridos.

Potser si que entre les feres del Parc encara n'hi trobaríem alguna que esmenta recorts infantils de llibertat en un desert y de uns àpats de caravanes y de lluites y males volences entre companys del gremi per qüestions de faldilles o per plets sobre una presa; però, si aixis es, la edat, els desenganys de la vida y sobre tot la experiència, li deuen bé prou dexar de ferli anyoradissos aquells temps de fera en servei actiu, que per altra part també tenia les seves quanties, y ferli doïsa y agradable la seva situació de feli classe passiva, de fera jubilada ab suspensió de mais instints y retiro de gradada.

Tampoc n'hi mancaran que trobin que l'seu estat d'exemplar de colecció, de bestia curiosa, els hi és més escaient que la vida arrastrada de león sabio o de tigre amaestrado que ls hi feia portar el seu antic domador exhibint per aquestes pistes de Deu a lluir habilitats per les que no hi tenien vocació, saltant cercols de foc y fent innobles tamborelles dintre d'una gabiola esquifida pera guanyar els aliments al amo, que ls hi corresponia ab més raccions de fuet y de forqueta que no pas de vianda.

Anuelshi també a exigir extralimitacions de feresa a les que han nascut dintre del captiveri, en aquelles propies gabiols de la Municipalitat, completament ignocentes dels perills del món que no han vist més enllà del Passeig dels Tells y gens delictives de la vida selvatge dels deserts africans, ni de les pampes asiàtiques, ni de les selves més o menys verges de les serrallades europees, que no han conegut ni han sentit a parlar-ne tant sols.

No tractem de demanar a les nostres feres més feresa de la que poden donar, y acontentem-nos ab tenir-les preses darrera de barres de ferro com garrots de bras, que ab axò n'hi ha ben bé prou pera poguèrnos fer la il·lusió de que son pessets de cuidados.

El contacte ab els homes les ha humanisades y l'ambient ciutadà les ha urbanisades. Mirem-se sense protesta y fins ab cert afecte qu'el temible os dels Alps, faltant als seus compromisos, balli un punt de polka davant de la perspectiva del cacauet ab que se l'enllemeïnx; qu'el noble y magestuós lleó del Atlas perdi la formalitat y s'entregui a vulgarissims transports d'alegría de bon burges al sentir el toc de ranxo de la esquella; qu'el sanguinari tigre de Bengala fassi dintre de la gabiola evolucion poc series a la indicació de qualsevol individu de tropa y que l'elefant, el nostre popularíssim elefant, per més que'l classificador no li va imposar la obligació taxativa de ser fera, fassi anar de mal borris la seva gravetat convertint-se en el hame reir de totom, brandant la seva terrible trompa no més que pera atrapar llonguets.

Oh feres del nostre Parc que entreneu les hores vagabundes dels mestres retirats, que endinsiu els darrers anys de la vida dels pobres vellets que no troben feina y que son la joguina de les criatures y el descens de les minaderes! ¡Com n'és de meritoria l'abdicació tan pietosa del vostre rango de bestia temible, quan gran el sacrifici de les vostres males entranyes!

Dexeu que diguin els que titllen de interessada la generositat ab que us desfeu de la vostra naturalesa, els qui us afrenten dient-vos que per un plat de lleties, que en vostre cas es el tros de llonguet, l'avellana torrada o el cacauet fiadoris, us veneu la vostra feresa y feu renúncia vergonyosa de la vostra rapacitat carnívora; carregueu de filosofia tot pensant que entre ls homes es molt istilist doblegar espinals, ballar al sò que toquen y fer tota llei de baxes pel sò enlleimeiment de lo que us tiren en cara, oh bondadoses feres del nostre Parc.

MANUEL FOLCH Y TORRES

Miscelànea

Per damunt la terra catalana s'hi escampa avui un vent de germanor. Les dues aspiracions vives de nostre pensament, l'autonomia y la república, ja no's repelen ni s'injurien. Y sovint, una y altre, com dos colors d'un mateix iris, com dues flamarades d'un mateix foc, se entrellassen y confonen.

D'una banda, un dia es en Zuluteta, el diputat, que desde l'seu circlo crida als catalans a la concòrdia; l'altre dia son els regidors republicans de Lleida que reivindiquen ab energia l'specte a la llengua, reflex y transubstanciació de la pròpia personalitat; y ara son les bases de la Assemblea municipal republicana, que obrint els brassos a l'autonomia, dexen veure, com una esperança, l'alta figura den Joaquim Costa, darrera la silueta del mal pastor.

De l'altra banda, l'orientació es també manifesta. La premsa catalanista ja no interromp pera res aquella serenitat augusta que deu planar sobre les causes justes. Cada dia son més entre nosaltres els que comprenen que ls moviments col·lectius que no alienen ab les llibertats d'avui y no's frisen per les renovacions futures, no tenen dret a ser. S'ha de viure pel demà, no pel passat; s'ha de contribuir al avens y la millora de tots els homes, y no estancar un poble en la seva historia. Y pera aconseguir-ho l'únic camí es la defensa y la reintegració de la personalitat social casanita ab les formes, els principis y les aspiracions que assegurin mes bé el pervindre de tots els pobles.

Fins els elements conservadors y neutres, els que un dia coquetejaren ab en Maura y l'altre al·liseren el camí per ont havin de passar el rei, senten la suggestió del moment d'ara, senten aquesta incompatibilitat que existeix entre la vida progressiva y autonòmica del nostre poble y ls règims encara-rats y les institucions rancies que foren motiu de govern al convertir-se la tribu en nació, la vida patriarcal en societat política.

Els fets dolorosos han portat per contrapoc una lluminositat desconeguda, y l'esperit català, desvetllat d'ensomís y pesadilles, somriu a noves orientacions, penyorà d'una vida més gloriosa. Els uns, tornant a la naturalesa, comprenen que aquest poble sols se compenetrarà integralment ab la Repù-

blica si té d'ella i concepte català, fent-se amb el seu esperit, viva realitat d'una autonomia; i 'ls altres, aixecant el cor a la majestat de les idees, van allunyar les boires entre les que s'omien i el destríer les obstacles que s'oposaven a nostra renaixença, venguem en la República un avens i un camí, una fe i una esperança.

Heus aquí perquè un oratge de pau s'esbandeix quietament sobre la terra estirada. No ha esclatat encara la primavera que mogui juntament a tots quants tenim un mateix tirat de rostres i d'anima ens confonem d'arrels i ens assemblem de vida. Però ja n'ens branques i altres, les de l'Autonomia i les de la República, tot i extenent-se pel seu cantó, s'acosten i mútuament s'entrellacen.

A la fi això és lo just, que aquelles branques tenen tot un tronc comú, que es la Llibertat i totes han de tenir també un sol espai pera ont axamplarse, que es el nostre cel, el cel puríssim de Catalunya.

L'acció col·lectiva de tots els catalans, difícil pel nostre rebel caràcter, esdevé planera per l'injustícia dels atacs que se'ns dirigeixen.

Un bon exemple d'aquest fet, prou conegut, en són les paraules de la premsa de Madrid, anomenada militar. Elles per si soles tenen la virtut d'agregar estretament als més irreconciliables, mentre sien catalans.

Dies passats, el periòdic *Ejército y Armada* publicava un solt contra l'ús de la nostra llengua i de tota altra que no fos la castellana. Davant d'aquell judici arbitrari aquí s'alsaren protestes, com es de llei. Doncs bé: en l'esperit d'elles coincidexen les veus més contraposades de la premsa barcelonina, com *La Publicidad* i *El Correo Catalán*.

Copiem les ab gust, unes i altres:

Diu La Publicidad:

«Todas las actuales Repùblicas del Sud y Centro America hablaban y hablan el idioma castellano, y, sin embargo, pugnaron contra España, consiguieron su independencia y se constituyeron en Estados libres y autonomos.

El ejemplo es tan reciente, que no es necesario evocar el para nosotros triste caso de Cuba, la mas joven de las Repùblicas Americanas, en estado de completa regeneración.

Si ese señor redactor de *El Ejército y la Armada* hubiese leído la clásica obra de Melo, en la que se narra la historia de la guerra de Cataluña y los fracasos del conde duque de Olivares, y hubiese repasado aquellas páginas que contienen las causas que motivaron la sucesión de Portugal, seguramente no habría escrito las líneas que con verdadero dolor y amargura ofrecemos a la atención de nuestros lectores.

En Francia se hablan el provenzal y el bretón, y, sin embargo, no corre peligro alguno la unidad de la República vecina. En Italia se hablan dialectos varios, que muchos italianos no comprenden, en Sicilia, en Lombardía, en Piamonte, en aquel Piamonte que encarnó el espíritu de la unidad italiana realizada por Víctor Manuel, Cavour y Garibaldi.

En Inglaterra, Reino Unido de la Gran Bretaña, se hablan idiomas distintos del inglés, y aquel imperio se fortifica diariamente, preponderante en todas las partes del globo.

En la confederación suiza existen tres idiomas nacionales, el francés, el alemán y el italiano, y todos los naturales de Suiza estiman con la misma intensidad la patria nativa de las soberbias montañas y de los hermosos lagos.

Los Estados Unidos de América, formados por aluvión, compuestos por razas de origen distinto y de idiomas diversos, jamás se han preocupado de que los importantes grupos irlandeses, alemanes, franceses y españoles usen y escriban en sus idiomas respectivos.

En Bélgica las leyes se publican en francés y en flamenco, idiomas vivos de aquella próspera nación.

Austria-Hungría, Alemania, Rusia, imperios compuestos por distintas razas y nacionalidades, no han su porvenir en la unificación del idioma, lo fíam, en la unificación de sentimientos y de amor hacia la patria común.

Las Iglesias todas del mundo, que en materia de procedimientos son todas sabias y expertas, nunca han rechazado ningún idioma ni dialecto, por el contrario, los han utilizado, y los utilizan, para la más eficaz y rápida difusión de sus doctrinas.

No enaguamos por preocupaciones, por fanatismos o por exaltaciones, en aquella lamentable equivocación que padecieron Narváez y González Bravo, cuando obligaron en 1866 y 67 a que no se permitiese la representación de comedias y dramas escritos en catalán, si entre los personajes de la obra no había uno que hablase en castellano, con cuya real orden consiguieron que siempre resultaba puesto en berlina y en situación poco arosa el personaje que no se expresaba en catalán.

No exageremos, no perdamos el tino, no atribuyamos a ciertos hechos más valor que el que tienen en la realidad; no dispongamos las cosas, por exceso de pasión, para que al fin de la jornada acabemos por ser enemigos irreconciliables, cuantos por deber, por sentimiento y por conveniencia mutua, somos y hemos de ser carísimos hermanos».

Diu Correo Catalán:

«El Ejército y Armada, periódico que pretende representar ambas instituciones y cuyas imprudencias de pensamiento y lenguaje más comprometen que defienden su causa, ha publicado un artículo atacando los idiomas regionales como si éstos tuvieran la culpa de los males de la patria, cuando precisamente allí donde se hablan es donde España se manifiesta más varonil, adelantada y culta por regla general.

Testigos irrefutables de eso son las provincias Vascongadas y Cataluña, que marchan a la cabeza de la industria, el comercio y la cultura nacionales, amando y cultivando su lengua nativa y practicando de igual modo, siempre que de él tienen necesidad, el lenguaje oficial.

Buena manera tiene de hacer Patria *El Ejército y Armada*!

«Se impone, dice, como medida de salud para la Patria una ley que tienda a borrar paulatinamente los idiomas regionales, robusteciendo el oficial».

Gracias por el adverbio «paulatinamente», que quiere decir: tanto como despacio o lentamente, pues bien pudo ocurrirse al periódico profesional proponer que se aboliesen por decreto los idiomas regionales: gracias, señor elefante; gracias autocrático soberbio de la tontería.

¿Cree el articulista que es tan fácil borrar los idiomas regionales como borrar cuartillas con multitud de simplezas?

¿Qué males puede reportar a la Patria que Cataluña, las Vascongadas, Galicia y aun muchos pueblos de Castilla la Vieja, donde tampoco se había el lenguaje oficial, porque es más castizo que éste el que allí usaban los propios labriegos, que mal resulta, repetimos, de que esas regiones hablen su nativa lengua?

La que debiera estar prohibida es la lengua de los tontos y los pícaros, los cuales con sus lucubraciones orales o escritas, unos por ignorancia, otros maliciosamente, siembran venenosos zizanos en todas partes, a todas partes llevan odios y discordias, y en todo lugar y ocasión derraman mentiras y calumnias contra quien no piensa como ellos.

¡Ah! si fuera posible hacer desaparecer a los lenguajes que tienen el engaño por norma y por profesión la retórica sauchopanesca, España daría un paso decisivo hacia su regeneración y prosperidad. Esa es la ley que se impone como medida de salud para la patria, ley que tendría en su apoyo un plebiscito universal si se consultara la opinión del país.

Déjese, pues, a cada cual el uso de la lengua que aprendió en el regazo de su madre, y procuremos unirnos todos, para bien de la Patria, en el lenguaje común de la honradez, la hidalguía, el patriotismo y la laboriosidad, en el trabajo honesto y provechoso.

Esta sería la manera de hacer prosperar a la pobre patria, explotada y envilecida por los charlatanes de oficio, mucho más que «robusteciendo el lenguaje oficial», que, si ha de ser el de la *Gaceta*, puede llegar el caso de que nuestros escritores clásicos reñeguen de su prole.

¿Qué significa aquesta coincidencia de pensamiento y de protesta? Que per desdosa de les idees que als catalans ens separen, ab voluntat o contra la voluntat, hi ha dintre tots un *neus* espiritual que'ns manté junts. Y aquest *neus*, aquest principi o condició de naturalesa que'ns fa emparentar davant de l'agressió, es la penya inquebrantable de que perdura nostra anima, de que som, de que existim.

Retraiem-la ab goig aquesta manifestació de vida com a conjunt, com a organisme, i servèixim el coneixement de semblant veritat pera omplirnos de benivolensia pera tots els ciutadans de nostra germanat política.

El succés barceloní culminant de aquesta setmana fou la detenció del Sr. Güell i Bacigalupi, efectuada dilluns a la tarda i mantinguda algunes hores.

Malgrat els funcionaris que hi intervingueren, el fet no era més que polític. Però 'ls mateixos que l'havien provocat, quietament i tras cortina, tingueren por de les seves conseqüències, y al adonar-se que 'l Sr. Güell, ab gallarda mostra del seu civisme, refugia ferfiansa y s'entregava pres, els hi mancà valor per consumir l'intent y tot foren camvis de telefonemes ab Madrid, consultes y preocupacions.

Bo es que 'ls que 'ns malgovernen s'hi acostumin a veure en els catalans voluntats de cer que no 's torcen, ni angullegen. Si sempre haguessin vist així altra fora nostra sort.

Supuguemli apendre en els bons exemples. Supuguem llegirhi del dret y del revés en l'història, y eduquem la voluntat serena y forta, pera servir millor ab ella 'l nostre pensament y la nostra terra.

J. MAS Y ROURA

LITERATURA

Florenx els ametllers

En la suavitat d'aquest hivern benigne florenx els ametllers ab blanca florida, en el horts y jardins dels voltants de la ciutat.

Jo solado amable a les primeres flors dels arbres, el dia que les veig semblant a un esquin de núvol destriat entre les branques nús; glassades per la boira dels matins; tremolant blanca, suauament als besos del sol que les troba inesperades com núvols prometen-ses de la primavera.

Florenx els ametllers y florenx els nostres somnis ab florida blanca. Y la plàcida matinada en que venen a les mans les branques carregades de flors noves, ens sembla que 'ls somnis de la nit no son estèrils ni fantàstics y que un símbol ignorat es presenta com una antiga paràbola modernisada. Ens despartem admirats encara de les visions nocturnes y unes flors blanques esclaten, atrevides com les idees joves, entre els frets hivernals sense tèmper les gelades endarrerides.

El dia es va alçant; darrera els núvols s'endevina el sol per una claror esclatada. Un ventet fresc remou les herbes y les branques espineses dels arbrissos. Y la remor de la ciutat arriba confosa a nostres orelles. Desde la montanya els amics poetes, davant l'espandiment de la ciutat sorgint vora els camins deserts en cases blanques, canten la petra florida en frases no escrites. Un d'ells conta una a una les noves construccions alsades desde la darrera vegada que havien vingut entre aquests pins. Separat dels altres, el que llegeix, indiferent a nostres paraules resta agut a terra ab el llibre a les mans.

Ara ens trobem lliures de convencions y tots vivim ingenuament, cantant cançons senzilles, populars ab la veu forta y vibrant. Y el miracle de la transfiguració es renova en nosaltres; tots som diferents y no ens coneixem en aquest nou aspecte de nostra personalitat. Una joia inesperada ens fa celebrar les pensades més vulgars; y quan un proposa trencar a cops de pedra el tros de acanti bandonat, les ri-

lles y els crits fan errar les pedres y el ridicle fragment de terra cuita pren un aspecte heroic entre la pluja terrible de rocs caiguts vora seu. Llavors l'amic interessat per nostres propòsits ha deixat el llibre obert sobre una mata de flors grogues y 'l vent ha girat les fulles al etzar. Y quan l'amic ha vogut recullir-lo era obert en una página blanca, no escrita, ressaltant d'entre les flors que esmalten la mata espinesa.

Elecciones presidenciales a Fransa

Els presidents de la República francesa. De M. Thiers a M. Loubet. — Afiançament de la República.

Per novena vegada d'enssa de la proclamació de la tercera República a Fransa, els representants dels país han designat un què d'Estat.

Ara, durant un mes, fins al traspàs de poders hi haurà, com qui diu, dos presidents pera una mateixa República: l'antic y 'l nou. Heus aquí una situació tènent nova, ja que dels presidents haguts sols un va complir íntegrament com M. Loubet el terme legal del seu mandat, y aquest, que fou M. Grévy, sollicità y obtingué en desembre de 1885 el renovellament del seus poders.

M. Loubet, al acabarse la durada legal de la seva alta magistratura renouà resolutament a la reelecció. Sinó hagués sigut així, l'Assamblea nacional l'hauria seus dubte reelegit Mes cal reconeixer que l'actitut den Loubet es la que escau millora un ver republicà.

Examinem llenguerament, la forma ab que lsantecessors den Fallières van ser duts a la presidència.

M. Thiers, el primer president de la tercera República, va conquistar ben senzillament ellenc.

Fou elegit sense escrutini. Baix propòsiti de Dufaure, Grévy, Barthélemy-Saint-Hilaire y altres, sigué proclamat unànimement en 17 de febrer de 1871 què d'el poder executiu de la República francesa. Devia exercir ses funcions sota 'l control de l'Assamblea nacional y ab el concurs de ministres escutits y presidits per ell.

M. Thiers va imposar una veritable dictadura durant el temps de la seva presidència y la seva frase incisiva no respectava ni 'ls homes polítics que fidelment el sostenien.

En 24 de maig de 1873 l'Assamblea nacional donà comiat a M. Thiers, y 'l mateix dia li nomenava per successor al mariscal de Mac-Mahon. El nou president sorti elegit per 390 vots contra un sol vot donat a M. Grévy. L'esquerre tot sencera s'era abstingut. Al vespre del dia d'aquesta elecció M. de Mac-Mahon sen anà a la presidència a consultar a M. Thiers si devia acceptar o refusar y aquest, es històric que va respondre: — Mariscal, jo us hi donat sovint ordres, mai consells.

Baix aquesta presidència s'encadenaren greus aconteixements. El ministeri Juli Simon va substituir per fi al gabinet Buffet y aviat aquell entrà en lluita oberta ab en Mac-Mahon. En 16 de maig de 1877 el mariscal feu dimitir an aquest ministeri, però les eleccions que seguiren poc després y la campanya de M. Gambetta, obligaren al president a retirar-se del poder.

Fou allavors quan sigué elegit M. Grévy, president de la Cambra dels Diputats, en un primer escrutini y per 563 vots.

La seva presidència comensada en 30 de janyer de 1879 sigué plàcida y tranquil·la durant el primer septenni. L'Eli-seu havia esdevingut en aquell temps un casino d'amics, entre 'ls que 'ls Andrieux, Wilson, Constans y Duclerc, hi anaven cotidianament a fer la seva partida de billar.

Al terme del seu mandat, en 1885 Grévy va ser reelegit per 457 vots. Dos anys després, a conseqüència del escandol de les condecoracions en que hi era complicat M. Wilson, gendre del president, aquest ténia que abandonar l'Eliseu.

Una lluita ben viva s'produí allavors pera l'elecció de successor. M. Juli Ferry era 'l favorit, y contra aquesta candidatura s'encadenà una violenta campanya. El dia de l'elecció, 3 de desembre de 1887, s'armà grossa bullanga pels carrers de París y les tropes dugueren acuarterarse. A Versalles la lluita entre els assembleístes fou encesa. En el primer escrutini 'l repartiment axis els vots: Carnot, 303; Ferry, 212; general Sausier, 148; Freycinet, 76; general Appert, 72; Brisson, 26. Davant d'aquest resultat, M. Ferry es vegé venut y retirà la seva candidatura. Allavors en un segon escrutini l'Assamblea aclamà president a M. Carnot per 616 vots.

L'enlairament de M. Carnot a la presidència, vingué a significar la victòria de la probitat. Pocs dies abans de l'elecció, quan el seu nom no semblava cridat a loc tan alt, contestant a una interpellació en la Cambra M. Rouvier, president allavors del Consell, havia divulgat que M. Carnot, sent ministre

Per fi una certa pedrada ha destruït el cantí ab un soroll sec de mortal ferida, y veient en ell un símbol de nostres odís tots celebrém ignominientment la victòria.

Y al passar vora els ametllers que ens semblaren inacessibles, tots han vogut arrencar una branca florida y entrar ab ella a la ciutat, triomfals, com portant en ses mans la primavera.

OCTAVI PELL CUFFÍ

d'Hisenda, tingué el valor de refusar a una societat de crèdit — malgrat l'apoi insistent del president de la República — la restitució d'uns drets justament percebuts pel fisc. Aquest fet, insignificant en si, imposà 'l nom de M. Carnot. Esclafat el bulagisme, y treta la Fransa de son anterior isolament M. Carnot anava a acabar el seu mandat quan caigué baix el punyal de Caserio. Davant d'aquest succés l'Assamblea nacional sigué apressadament convocada. Y era 'l 26 de juny de 1894, quan després d'una sessió de dues hores M. Casimir Perier sortia elegit en el primer escrutini per 451 vots. Aquesta candidatura havia sigut combatuda enèrgicament per radicals y socialistes, y la seva elecció í completà la impopularitat.

Aviat la lluita contra les forces radicals

arribà que 's feu impossible y en 15 de janyer de 1905 M. Casimir Perier fugí del Eliseu. Reunida l'Assamblea a Versalles dos dies després, se trabà una nova batalla entre dreta y esquerra. En la primera votació M. Brisson tingué 338 vots

M. Félix Faure 241 y M. Waldeck-Rousseau 184; mes retirada la palestra M. Waldeck-Rousseau, quedà eligiten un segon escrutini M. Félix Faure per 430 vots.

Mort sobtadament aquest president tornaren a lluitar dreta y esquerra, y aquesta vegada la lluita sigué pera l'elecció de les esquerres. M. Loubet, que 's vegé nomenat per 483 vots, contra 279 donats a M. Méline y 23 a M. Caillaud. Era 'l 18 de febrer de 1899.

Fransa s'ha sentit gojosa de la presidència de M. Loubet, que ha marcat un pas tan ferm en l'evolució política de aquell poble que pot dirse que desde M. Loubet y no abans hi ha República a Fransa. Del seu temps son la llei d'associacions, la llei dels sindicats obrers, la separació de les Iglesias y l'Estat, el conveni ab Alemanya en la qüestió marroquina, l'intel·ligència cordial ab Anglaterra y la pau y l'amistat ab Europa.

Per axò al sortir M. Loubet de la presidència, ab el seu constant somriure als llavis, entra a la vida privada sota arcs de triomf capassos de fer sentir al sobirà més encimallat de la terra l'enveja d'aquesta alta democràcia.

L'elecció actual. — Els seu caràcter. — Triomf den Fallières.

Cap vegada com aquesta les eleccions del primer magistrat han dut tan enrenou a la política francesa, y es que no havent arribat en cap altre cas a un terme dels poders presidencials tan previst y fixat per endavant, havia mancà el temps necessari pera caldejar l'atmósfera y remoure les passions. Cert es que la reunió del Congrés a Versalles en 3 de desembre de 1887 guanyà a totes per mesura y memorable, donant l'excitació del poble de París contra M. Ferry un caràcter casi revolucionari, però l'actual, sense grans crits ni avalots, sense manifestacions externes sorolloses, tingué la virtut de commoure fins a les rels l'anima francesa.

Totom ha vist què al votarse ara al nou president, aquest vot ténia un altre alçanc que les demés vegades y no era sols la designació del primer magistrat de Fransa la que 's feia, sinó la consagració de la República liberal sobre la República moderada del primers anys, y axò ben segur, no com a solució definitiva — que no les té l'Història — sinó despertant l'esperit y fent camí per evolucions calmoses y successives, cap a la República social del avenir. En aquest sentit intern, en aquesta transcendència del fet, hi ha que justificari l'interès ab que l'opinió francesa ha seguit els aconteixements y ha comptat els dies que l'acostaven a les eleccions presidencials.

Y aquestes han vingut. Versalles, l'immens palau dels últims reis de Fransa ha hostatjat als representants de la nació, als que ab treball y cultura han forjat la palanca redemptora que feu d'aquell poble un exemple de democràcies y 'l capdavanter de la Llibertat.

Dos candidats es disputaven l'elecció, M. Doumer y M. Fallières, els dos republicans, mes el primer apoiat avui per tota la dreta conservadora, nacionalista y realista, y per bona part del centre. El segon, defensat ardidament pel bloc de les esquerres.

A una de la tarda del dia 17, M. Fallières, com a president del Senat, precedit dels uxers y seguit de la mesa de l'Assamblea Nacional entrà a la sala de

sessions immensa. Un aplaudiment llarc el saludà y M. Fallières, pàl·lid y tremolós, obrí la sessió y llegí 'ls articles constitucionals que an ella 's referien. Col·locats la votació entre manifestacions diverses. Dos assembleístes, malalts, s'havien aixecat del llit pera concórreri. A un vell senador li dugueren a pes de brassos...

Prop de dues hores durà la entrega dels bolletins de vot, pels 850 votants, y s'empenqué l'escrutini. L'emoció augmentava... Per fi sortí un secretari com una comició elèctrica escampà la veu de que M. Fallières era elegit. La monoi d'assembleístes precipitá altra volta a la sala de sessions y entre aplaudiments y visques a la República s'proclamà a M. Fallières per haver obtingut 449 vots, contra M. Doumer que 'n tingué 371. Hi hagueren també alguns vots perduts: 10, per M. Ribot; 6, per M. Rouvier; 5, per M. Dupuy; 2, per M. Bourgeois; 2, per M. Etienne; 1, per M. Brisson; 1, per M. Freycinet; 1, per M. Combes y 1 en blanc.

Vingueren després les felicitacions y les visites de rubrica entre l'elegit y 'l president d'ara. Y mentre aquestes formalitats se complien, aquells multitud de milers de persones que havia acudit a Versalles, corré altra volta cap a París, la *ville-lumière*, pera escampar depressa per tota la terra deslluïrada, la seva alegria y la seva victòria.

El nou president. — Datos biogràfics. — La seva historia política. — Les idees y l'home.

Clement Armand Fallières es gascó, y sovint en els seus discursos ha parlat ab fogosa entonació de la patria gasccona.

Fili del camp, el seu enlairament té molt de dignificació de la democràcia pagesa. Per axò als ulls dels seus compatriotes no es sols la seva victòria la consolidació de la República, sinó 'l triomf alhora de la Gascunya y de la gent del camp. El pare de M. Fallières era pagès. El seu avi ferrer a Mezin, y la cusa pairal del actual president de la República, petita y misera, s'apoiava fa trentacin anys encara en l'absis de la vella iglesia de Mezin, que ab el seu cloquer puxagut domina la vall, tota ella verd de prades y remors d'aigua.

Desde aquella data ensà ha sigut aterrada la pobre misera, ont l'avi picava el ferro tot cantant tonades del país, però un amic del vell menestral la feu reconstruir, pedra sobre pedra, un xic més lluny, cap a la carretera de Nerac.

Clement Armand Fallières, nasqué en 6 de novembre de 1841. Segons la gent de la seva terra s'aplica poc al estudi municipal de Mezin, y 'l seu pare dubtava sovint en dedicarlo a la pagesia. Completat ab penes y treballs la segona ensenyansa, es graduà de batxiller a Angulema, y après fou enviat a París a estudiar Dret. Mes la seva afició a les lleis no devin ser gran y 'l primer hivern no logrà guanyar curs.

Contrariada la seva familia l'envià a Tolosa y allí l'estudiant sentint l'anyoransa de París, treballà de ferm pera guanyarse de non l'estima del seu pare y ser dut altra volta a la capital, ont més tart va llicenciar-se.

Al tenir el títol d'avocat s'establí a Nerac, en la mateixa Gascunya, y aviat el seu nom sigué conegut en la comarca. El seu ingrés a la política coincidí ab els seus èxits forenses y a Nerac mateix sigué elegit no gaire després alcalde republicà y conceller general, ab gran disgust de sa familia, tota ella conservadora y reaccionaria. En 20 de febrer de 1876, sigué enviat a la Cambra francesa y inscrit en l'esquerre, formà part dels 363 contra 'l cop d'Estat de Mac-Mahon, ocupant a partir d'aquell moment un lloc sobressortint en la Cambra.

Excelent orador y juriscòult notable, sigué nomenat en 1880 subsecretari del ministeri del Interior, ministre d'aquest mateix departament en 1882, president del Consell y ministre de Negocis Exteriors en 1883, ministre de Instrucció Pública en 1885, ministre del Interior en 1887, ministre de Justicia en 1888, ministre d'Instrucció Pública en 1889 y ministre de Justicia en 1890.

Entrà Fallières en el Senat, elegit pel departament de Lot-y-Garonne en 8 de juny de 1890 y ha sigut designat repetides vegades pera la seva presidència. Aquesta es la seva historia política.

Les seves idees fermament republicanes estan contingudes d'un modo expressiu en el discurs que pronuncià fa dues setmanes davant dels compromissaris gascos que l'havien de reelegir senador. Allí tractà de la separació de les Iglesias y l'Estat, de les Caxes de retiró pera obrers y del impost proporcional progressiu. En parrafades eloqüents invocà a les generacions futures pera que fassin justicia a la República per haver consagrat d'una manera definitiva l'emancipació de les conciències y la llibertat dels esperits; parlà del dret dels desheredats de la fortuna a assegurar la vellesa y la invalidesa com una cosa deguda als obrers pel Estat; y afirmà que la fórmula de la Revolució es que l'impost sigui proporcional a les facultats d'aquell que 'l paga... Pot dirse que aquest discurs programa extenent el camp de la justicia social va donar color a la seva candidatura y va guanyarhi la presidència de la República.

En Fallières es un propietari pagès, y sent el goig de serho. Els dies agraes de sa vida son aquells que pot passar a Loupillon, la masia que bastí 'l seu pare, vora 'l poblet mateix en que va naxer. Allí, lluny de les tempestats parlamentàries, li plau respirar ab un mateix alè 'ls records dels seus passats y l'amor a la seva patria. Assegut sota l'om esponerós que guarda la porta del seu casal, contempla l'extesa de vinyats que li alegren els ulls, y pare y protec-

tor d'aquella encontrada escolta y fa tot quant aquella bona gent li prega.

Sota aquell cel ab reflexes enlluernadors, y en aquella masia, de la qui la modestia n'es reina, es desde ont primer devia somniar en Fallières l'altíssima magistratura del bell país de Fransa.

NOTES POLITIQUES

Per fi ha tingut lloc la presentació al Senat de la llei dita d'injúries a la patria y al exèrcit.

El cap laborer den García Prieto no 's pert ni per previó, ni per rigorisme però presenta 'l petit inconvenient de no acabar de satisfar al element civil ni complaure als militars.

El mateix govern hi té tan poca confiança que ha carregat a les Corts el mort de dirhi l'última paraula, declarantlo assumpte lliure per les majories.

En la tramitació d'aquest projecte s'hi ha manifestat una vegada més la debilitat de les nostres institucions de govern y la seva manca de criteri sincer en les més graves qüestions que afecten al país.

L'obra den García Prieto es ressent massa de la presiò soferta y del afany de contemporanisació que l'ha presidida, pera pugui satisfar a ningú completament.

Dintre de les mateixes Corts els criteris son tan contraris que es molt difícil tós de preveure la sort que en definitiva li espera, però de totes maneres la tasca del govern no haurà sigut del tot perduda, doncs hi haurà evidenciat la seva impotència y 'l perill a que s'exposen els governants al provocar conflictes ab mires al joc polític que en últim terme cau de retruc sobre d'ells mateixos.

Ja tenim armat lo d'Algeciras, aont segons sembla a Espanya li confiaran el paper de treure del foc les castanyes que s'han de menjar els altres, es a dir que serém els encarregats d'exercir el servei de policia al Marroc. Segons el duc d'Almodóvar axò fora una gran honra pera Espanya, per més que si 'ns consultaven a nosaltres fórem del parer de renunciarhi generosament.

No fos cas que tornessim a fer planter de voluntaris y que un Cau se'ns tornés a arrencar ab unes altres *quintilles* tan dolentes com les que darrerament va dedicar als hèroes de Tetuán.

Els andalusos tornen a passar gana malgrat lo ben proveïts que sembla que 's va dexar en Romanones la darrera vegada que 's va anar a veure ab el mateix sensible motivo.

Aquest cop el qui ha exercit de Beco es en Gasset, el qui, segons els telegrames, ha fet cap a Andalusia ben perretxat de recursos pera remeiar la crisi.

La dels andalusos, s'entén, doncs a la del govern, no es tan senzill com axò posarhi adob.

La conferencia d'Algeciras ha comensat baix mals auspici.

Els diplomàtics estrangers y 'ls representants espanyols varen haver de sortir de Madrid ab retràs a conseqüència d'haverse produït una averia a la linia.

Axò per un supersticiós es una mala senyal, però pera nosaltres, que no crelem en bruxes, podria ser que de resultes del fet ens caigués alguna gana; la que vindria com a resultat de la convicció que poguessim adquirir de que abans de fer carrils al país del moro fora més convenient atregir els d'aquí.

De pas cap Algeciras un diplomàtic estranger va parlar a Madrid ab en Moret, manifestantli la seva extranyesa per haverse dexat la barba.

Doneuho tot

Doneuho l'esplendïd sol silenciós, sos raigs fulgint a tot esclat.
Doneuho el sucós fruit d'omniat, madur, vermell, tot fresc del hort.
Doneuho un camp ont creixi l'herba in-segada.
Doneuho fresc gra y forment, doneuho besties marçants serenes, ensenyant contentament.
Doneuho nits perfectament quietes com en els alts planells del Mississipi, y jo mirant les estrelles.
Doneuho odorós, al auba, un jardí de belles flors ont jo pugui rondar indes-torbat.
Doneuho per muller una dona flairosa, de la qual jamai me cansi.
Doneuho un infant perfet, doneuho ben lluny del bruyt del mon una vida rural y domèstica.
Doneuho el gurlar cants espontànies, reclos dins mi, tant sols per mes orelles.
Doneuho solitud, doneuho Natura, doneuho encara, oh Natura, vostra original sanitat!

Azò ansiant jo tenir (la d'excitació incessant, atormentat per la unitat guer-rera).
Azò demanant jo sens treva, alsant el crit del meu cor.
Mentres, tot y demanant, m'adhereixo a la ciutat.
Dia tras dia y any darrera any, oh ciutat! trepitjant los carrers,
Ont me lens encadenat un cert temps refusant amollarme.
Donantme, empero, ab que atiparme, ab que enriquir mon ànima, donantme sem-pre més cares;
(Oh jo veig lo que cercava escapar, com afora y capgirar els meus clams,
Jo veig la meua ànima trepitjant lo que volia).

II

Guardau l'esplendïd sol silenciós,
Guardau vostres boscos, oh Natura! y els llacs tranquils entre els boscos,
Guardau vostres camps de trebol y au-fals y vostres camps de blat y herbes.
Guardau els florits camps de morenc, ont l'abella afanyosa bronzitja;
Doneuho carrers y cares — doneuho aquests seguits, inabundables fantasmes al llarg de les ceres!
Doneuho ulls interminables — doneuho dones — doneuho companys y amants per milers!
Doneuho veure sers nous cada dia — doneuho tenir de nous per la mà cada dia!
Doneuho vitals espectaculars — doneuho els carrers de Manhattan! (2)
Doneuho Broadway (3) ab els soldats marçants — doneuho el so de timbals y trompetes!
(Els soldats en companyies o regiments — uns vit en fora, enrajolats y enardits, Altres, final el llur temps, tornant en files ben clares, joves, però molt vells, gastats, marcant sense esma de res).
Doneuho els molts y les ribes totes bro-dades de negres varells.
Oh, azò pera mi! Oh, una vida in-tensa, plena de plenitud y cariedat!
La vida del teatre, del cafè, del gros hotel pera mi!
El salt del zapor! l'excursió atapada pera mi la processó de forces!
La densa brigada en pen de guerra, ab apilats carros militars seguit;
Gent sense fi rajant, ab fortes veus, passions, mocigangues.
Els carrers de Manhattan ab llurs pul-sacions poderoses, ab timbals batent com ara.
L'immens chor sorollós, l'escarrit y especlec dels fusells, (adue la visió dels ferits).
Les masses de Manhattan ab llurs turbulents musicals chors!
Les cares y ulls de Manhattan sempre més pera mi.

WALT WHITMAN

Moments d'espectació

L'Europa està travessant un moment solemniat. Els enviats dels seus pobles, reunits actualment a Algèires, volten ab l'àngula al cor y en actitud interrogadora la misteriosa balansa del destí que menassa de tenir oscil·lacions sinistres. Son els germans d'una gran família discutint apassionadament una herència espiritual, disputantse la primícia en una obra generosa de civilització que té de fer entrar en la lluminosa via del progrés humà al gran continent negre. La comunió de tots els pobles en aquesta sublim empresa fora fàcilment assolida si la puresa de la finalitat espiritual de la missió civilisadora no fos enterbolida per l'egoisme de les hu-manes passions. Però no es axi infor-tunadament. Els ulls de tots els ger-mans brillen estranyament, freda-ment, enlluernats per la visió d'un nou Eldorado rublert de fabulosos tresors que despertem en llur pit anels de cobdicia egoista: Podria la consciència superior de la solidaritat entre tots els pobles civilitzats ofegar ab el seu cant de mística harmonia la veu rogallosa de les baixes passions huma-nes? Qui dels germans serà el qui farà inclinar la balansa? Serà la poma de la discòrdia o la branca de l'oliviera la que decidirà l'inestable equilibri en que ara se sostenen els pobles re-zelosos? Ningú ho sap. Mentre tant

veiem nosaltres cap a quin cantó se inclina la balansa de la nostra simpatia; veiem y tem constar ab quin dels germans desavinyats tenim uns llastos espirituals més forts.

Tenim de recordar els catalans, que actualment a Algèires s'està discuti-tint l'avenir d'un dels reialmes que formen l'esplendida corona de la nostra Mar latina. Femnos ben bé càrrec de que les ones d'aquesta mar son sang de les nostres venes, de que han estat y seràn sempre les transmissores del nostre poder y de la nostra cul-tura, d'igual manera que varen ésser les que, en els navilis grecs y romans, dugueren a les bramoses terres del Nord els primers tresors de la nostra civilització europea. Tot lo que som, tot lo que valèm, tot lo que represen-ta dins del concert dels pobles, no podrà donar en l'avenir el seu fruit esplendit de civilització sinó a condi-ció d'entrar de ferm en el nou movi-ment de renovació de l'ideal llatí, arbre secular que rebrota sentintse inundat de sava nova. Les vies natu-rals de la nostra expansió futura, la arena de combat ont els nostres nets tindrien d'empendre una vigorosa lluita per la vida y rejuenivent al bes abrusador del sol africà la sang generosa de la nostra rassa, el preludi gloriós d'una obra secular de pan-la-tinitime; heus aquí lo que representa la qüestió del Marroc pera nosaltres els catalans, en particular, y pera ls llatins en general.

Un altre cop ha sonat el crit de Cartago delenda est. Es una nova Car-tago regressiva, irreductible a la ci-vilització la que ara's tracta de destruir pera renovellarla ab nova sang; nova Cartago, quasi enclavada al mateix lloc que l'antiga, però infinitament més feble que aquesta. Delenda est Cartago. Y aquesta obra de conquesta a la civilització d'un imperi tenebrós, es Roma un altre cop la que l'ha de realisar per mà dels seus hereus lle-gítims. No podem resignar-nos a que ls homes del nord, adue civilisats, ven-guin a l'ensarriar dels nostres vergers, y a profanar ab llur domini foraster les terres consagrades al nostre sol esplendorós, a l'immortal Apol, pare d'aquesta augusta harmonia que es l'ànima de la nostra serena y llumino-sa civilització llatina. No; no ho po-dem permetre. Y per axò, cal que acompanyem ables nostres simpaties a totes les nacions que a Algèires por-ten la viva representació de la família llatina.

Tinguem present lo poc falaguer que per nosaltres fora veure uns po-bles, nascent ont perpetues boires y a la vora de les terribles y verdoses mars septentrionals, constituïren en senyors de qualsevol part de la nostra gloriosa herència, del reialme de la Llum, treient a la nostra gran família l'esperansa de la llure y plena pos-sessió de l'imperi mediterrani, super-vivència de l'imperi romà, que com una visió seductora acaricia al present la mentalitat llatina.

Es precis una ferma unió de tots els germans pera formar un compacte bloc davant de l'enemic comú y de-claclar, si arriba l'ocasió, que es un for-aster, un intrús en els dominis del nostre imperi. Fem constar solemniat-ment que som els llatins els únics que tenim dret pera constituïr-nos en man-dataris de la civilització europea en tota l'extensió de les costes medite-rrànees, y ab l'unió inquebrantable de tots veurem universalment respec-tada la dignitat de la nostra rassa.

MANUEL DE MONTOLIU

LLIBRES NOUS

Varia II. articles de costums, fantasies, estudis, impressions de viatge, etc., etc. per J. PIN Y SOLER. Un volum, 8c major, de 252 planes; sense preu.

El cafè fuma en la tassa, encene el cigar y obro 'l llibre. Y vaig tombant les planes a poc a poc, assaborint llurs bel·leses entre glòp y pipada, y una tranquil·la sensació de benestar, de repòs, de serenitat, va infiltrantse len-tament a mida que avenco en la lectu-ra.

Cada llibre vol ésser llegit en un am-bient adequat, s'armonisa ab un estat d'esperit especial, ab una hora determi-nada, que venen a ésser condicions indispensables pera que se 'ns commu-niqui tota l'emoció estètica que estogen les seves planes, pera que penetri en l'ànima del que llegeix en tota la seva integritat. Y aquests deliciosos llibres ont el mestre Pin aponcella recorts y fantasies, petits estudis y notes de sen-sacions per ell viscudes, tinc de llegir-los després de dinar, una tarda de dia de festa, quan tots els de casa han sor-tit a passeig y en el silenci discret del menjador l'aroma del cafè y el fum del tabac s'enlairen suauent, y ab la cla-ror miuante de la tarda que mor, sem-bla que vingui a fer més íntima la pau de l'interior familiar el dolc repòs del sant diumenge.

Sols en aquestes condicions es com el sento íntimament tot l'encís d'a-quests llibres den Pin, de la seva prosa distingida. Y m'passa una cosa molt particular: llegint, llegint, sense donar-nen compte, la lectura devé una conversa; la materialitat del llibre, de la lletra impresa, desapareix y sembla talment que en el silenci discret del menjador vagi l'autor monologant pla-

cidament, dientme lo que ha vist y sen-tit anant pel mon, evocant recorts de la seva vida, de les seves lectures, con-fiantme observacions que 'ls homes y les coses li han suggerit, tot axò ab aque-lla bonomia del qui ha viscut molt, del qui ha llegit molt, però que no creu de bon gust, ni necessari, esparrar-nos fent mostra de tota la seva ciència dels llibres y de la vida pera afirmar la seva superioritat; tot axò discretament, sen-zillament, ab el tacte y la distinció d'un home de *bonne compagnie*, ab aquella seva veu mate tant insinuant, ab aquell seu gest tant sobri, tant correcte, tant senyorial.

Y aquest efecte es natural. La prosa den Pin, y molt més en aquests seus últims llibres de mosaic, té tot el tirat d'una conversa. Aquest es precisament el principal secret del seu encant. Se llegeixen sense esforços y us den una impressió de dolça suavitat, perquè no tenen aquell pretenció encarcament de certs llibres que sembla com si vol-guessin forçar-nos a l'admiraçió ab llurs aires transcendents, ab llur verbositat de foc d'artifici.

Els dos últims llibres den Pin, tenen el to amable, discret, d'una *causerie* de sobre-taula. L'autor parla en ells de lo que ha vist y sentit en terres de dintre y fora casa, sense ferse pesat, sense in-sistir en les descripcions, pera impos-sarvos l'impressió que lloc y coses li han produït. Dels seus recorts no n'evoca sinó lo més característic, lo que dona la nota justa, essencial, d'una costum, d'un moment psicològic, d'un paisatge, d'una visió, y detall d'aquí, un detall d'allí y passa tot seguit a nova cosa, lleugera-ment, graciosament.

Es clar que no totom pot apreciar la lo que val aquesta gracia, aquesta lleugeresa; es clar que no totom té la necessària cultura d'esperit pera assa-borir aquesta forma sobria, resumida, sintètica en certa manera, de descriure les coses. Mes axò no es pas culpa de l'autor certament. L'autor parla, primer pel goig de parlar, de revivir les seves impressions; y després pera ferne part als iniciats, als que ab mitja paraula poden compendèr.

Potser també algunes vegades aquesta manera especial den Pin sigui en per-judici de l'intensitat de l'impressió de les coses que vol suggerir-nos. Però, y perdonin l'autor si diu una heretgia, me sembla que lo més important de aquests seus llibres, no es allò de que parla, no es lo que diu, sinó com ho diu, eximí prosista, l'amable *causerie*...

**

Fantasies, aplec d'impressions per CARLES DE FORTUNY. Un volum de 190 planes, impremta Giro; preu 2.50 pessetes.

Hi ha en aquest llibre una barreja estranya de romanticisme sentimental y de realisme que, de bella escomesa, desconcerta un xic. Després, ben gar-bellat, un s'adona de que tot aquell semblant de realisme, es tant sols un romanticisme a l'inrevés, influent per la tònica de *drama rural*, que molts han pres com pauta artística. Y no s'cregui que 'ls petits quadres que formen el llibre tinguin res de rural la majoria; son impressions de ciutat gaire bé totes. Mes hi ha en molts d'ells una tendència a veure-ho tot tant per negre, que pot tenir-se com fills directes d'aquella li-teratura d'horroris camperols, desencade-nada per l'èxit recent d'un notable llibre.

En el den Carles de Fortuny, cal fer menció de les dots d'observador que revela. És una observació ben poc fonda, axò sí, que s'complan en la violència del contrast, però observació al cap d'avall.

Y de tant en tant s'hi troben notes ben apuntades. Ara quan l'autor vol fer lo que ha observat del natural, quan generalisa pel seu compte, ja no es recomanable. Li manca una alta concepció de la Vida, que es absolutament necessària pera fer crítica de la realitat.

En quant a l'estil, ab tot y ésser superior al de la seva primera novela *Redempció*, se ressent de manca de caràcter personal. Hi ha, sobre tot, una barreja de arcaïsmes y castellanismes d'un efecte deplorable.

**

Portugal Artistic, resum d'unes con-ferències donades sobre aquest tema a l'Ateneu Barcelonès, per l'IGNASI DE L. RIBERA Y ROVIRA. Un volum, 48 de la *Biblioteca Popular de «L'Avenç»*.

Es una tasca meritisima la que en Ribera s'ha emprés d'un temps an aques-ta part: la de donar-nos a conèixer la vida intel·lectual, artística y literària dels por-tuguesos, de la que a Catalunya, llevat d'un petit nombre d'iniciats, ningú n'sabia res, ab tot y contar ab obres y ar-tistes de capital importància. Aquesta feina den Ribera té 'l seu natural com-plement en la d'alguns portuguesos que donen a conèixer ab amor en llengua lusitana les obres més importants de la nostra literatura. Y es de creure y d'es-perar que uns y altres provoquin una forta corrent de simpatia entre Catalu-nyia y Portugal, corrent que pot ésser de fecunds resultats pera l'avenir dels pobles ibèrics.

El llibre que avui ens ofereix en Ri-bera, resum de les conferències que donà l'any passat a l'Ateneu, es un compendi extensíssim d'art portugués, desde que s'defineix ab caràcter propi, fins a les més modernes de les seves manifestacions contemporànies. No soc competent pera jutjar la justesa de les apreciacions que fa l'autor dels artistes portuguesos, pintors, escultors, mú-sics, dibuixants y altres, passats y pre-sents. Sols diré que 'l seu llibre se lle-gaix ab molt gust, fins per un profa en la materia. No es una seca enumeració de noms y dates, sinó una obra literària en el bon sentit de la paraula.

JOAN D'AVINYÓ

Assamblea Municipal Republicana

Convocada pels dies 9, 10 y 11 de fe-brer se celebrà a Saragossa una Assam-blea Municipal Republicana integrada per elements de Catalunya, Aragó, Va-lència y les Mallorques. Del seu esperit pot judicarsen pel *Programa* circular, que publicuem a continuació, y al propi temps per la convocatòria mateixa, en la que s'recorda que «va perdre el fil de la nostra historia... al destruir nostres li-beritats clàssiques, que naxeren en les ciutats y viles de l'Edat mitja, baix la defensa de les municipalitats y moriren a mà armada ab els rebels de Villalar, el Justícia d'Aragó y 'ls heroics defen-sors dels furs».

Estimem que aquesta Assamblea si respon a lo que ella fa esperar, sinó aconseguir res més pràctic, ajudarà favorablement a decantar el republica-nisme espanyol cap a orientacions més felices que aquelles altres que sovint l'han atret o l'han empresonat.

Programa de l'Assamblea Municipal Republicana

INVITACIÓ

Els homes que conreen la ciencia per amor a la veritat y a l'humanitat, no poden negar son concurs a aquesta obra. En nom de la pa-tria y de la rassa, que tenen necessitat de mestres que la sàbia y redueixin, involem a tots y especialment, als designats ab arbitra-ria licencia de que demanem perdó, pera que ens ajudin y ensenyin ab son consell y sabiduria.

TEMA PRIMER. — Personalitat natural y govern autòmic de les municipalitats. — Com deu entendres aquesta autò-nomia. — Esferes en que deu ser absolu-ta. — Inspecció y tutela dels poders del Estat; son limit y regulació. — Regim de les Ordenances municipals; la llei municipal com supletoria. — Crítica dels projectes de llei Moret y Maura. — Relació entre l'autonomisme municipal y l'autonomisme regional: crisi d'a-quest problema als Estats Units. — Avenços realitzats modernament en ciència y art de govern municipal, en Ale-manya y Anglaterra.

Ponents: D. Francesc Carreró Justia, Gumersindo de Azcarate, Manuel Mur-guía, Rafael M. de Labra, Adolf Posada, Idefonso Suñol, Eduard Benot, J. Valles y Ribot, Angel M. Camacho, Frederic Rahola, Jaume Torner Alerany y Josep Parés Arboiz.

TEMA SEGON. — Autonomia financiera de les municipalitats. Sa forma y sos resultats en les Províncies Basques. — Bases pera una hisenda municipal. — Consideració especial del impost de consums: arbitris usuals en les diverses localitats de la Península ont tal impost no regeix per practica: descripció y resultats. Aplicació del *referendum* local.

Ponents: D. Miquel de Unamuno, Pere Corominas, Josep M. Piernas Hurtado, Josep de Zubelzu, Ramon de Maestre, Roc Martines, Francesc Pi Arsuaga y Adolf Gil Morie.

TEMA TERCER. — El cooperatisme ofi-cial, nota característica del govern de la ciutat en el món modern. — La ex-ploatació dels serveis públics de primera necessitat com monopolis naturals o de fet y com veritables impostos indirectes. Conseqüent necessitat de municipalisar ls serveis: simultània formació de personal adequat. — Resultat de la mu-nicipalització en les nacions més avan-sades de Europa y America: servei de aigua potable, gas, il·luminació elèc-trica, tranvies, telèfons urbans, forsa motriu, habitacions econòmiques, sa-freigs y banys públics, mercats, escor-xadors, cementiris, segurs contra in-cendis, viviers, gel artificial, etc. — Con-sideració especial de la municipalització com medi de suprimir o de reduir els impostos locals y de transformar ràpidament les urbs. — Serveis públics mu-nicipalitzats ja en localitats de nostre país y son resultat: fonts, estanyes, canals, gasòmetres, plagues de mercat y pescateries, escorxadors, cementiris, etc. — Inspecció del comerç de sub-sistències: com deuria organitzar-se pera resultes eficaçs contra la adulteració y el frau. L·llegislació comparada.

Ponents: D. Francesc Gascón Marín, Francesc Carrera Justia, Aleja Garcia Moreno, Josep Miró, Joan Josep Morató, Lluís de Zubelzu, Francesc Rivas Moreno, Joan Salas Arana.

TEMA QUART. — Municipalització com a política d'aprovisionament y regulació de preus: fleques y carniceries o tan-tes municipals en Espanya: Pamplona, Je-rez de la Frontera, Sant Sebastià, Sala-manca, etc. Tabernes o cantines de consell. — Inspecció del comerç de sub-sistències: com deuria organitzar-se pera resultes eficaçs contra la adulteració y el frau. L·llegislació comparada.

Ponents: D. Rafael Altamira, Lluís Morató, Blas López Morán, Anicet Sola, Pere Dorado Montero, A. Sanz Escartín, Carles del Río, Manuel Troyano.

TEMA QUINT. — Dada la emigració y la misèria que en tota Espanya ha en-gendrat la despulsa del patrimoni dels pobles, o sia dels bens municipals, per l'Estat, a títul de desamortització, y de que el gran públic no ha comensat a pe-netrarse fins que ha salitat en la premsa periodica el cas de Bonda, si deu la minoria republicana, en tant assisteix a les Corts, promoure ab caràcter de ur-gència la suspensió total de la desamor-tització civil y la autorisació an els mu-nicipis pera posseir terres de propis y de aprofitament com, rescatar les enaga-dades de poc ensa y adquirir-ne d'al-tres ab destí a les classes proletàries, espe-cialment hortes com les del referit Boda y les de Jaca. — Projecte d'una proposi-ció de llei.

Ponents: D. Miquel de Unamuno, Adolf Alvarez Builla, L. de Hoyos Saiz,

Adria Moreno, Ricart Mella, Amadeo Hurtado, Josep M. Piernas Hurtado, Gumersindo de Azcarate y Joan Josep Morató.

TEMA SISÉ. — Urgent necessitat de introduir el element tècnic, tant jurí-dic com econòmic, financier y indus-trial, en el govern de les municipalitats pera que responguin de la vida moder-na. — Batlles professionals vitalsics en Alemanya. — Secretaris tècnics: mane-ra com hauràn de formarse aquí y al estranger.

Ponents: D. Alfred Calderón, Hipò-lit González Rebollar, Ramon de Maestre, Antoni Flores Pujol y Josep Gómez del Castillo.

TEMA SETÉ. — Vistes la importància y extensió, entre nosaltres no sospita-des, que han obtingut en el mon els estudis sobre govern municipal, parti-cularment en Alemanya, Anglaterra y els Estats Units, a punt de formar una nova ciencia, materia de cursos espe-cials en les Universitats y Colegis su-periors de Europa y America, y de uns 12,500 llibres y follets publicats en sols vint anys, si deuria introduir-se aquesta ensenyansa, ab caràcter preferentment pràctic, en les Universitats espanyoles y crearse Escoles especials que proveixin de tècnics als Ajuntaments.

Ponents: D. Manuel B. Cossío, Fran-cesc Giner de los Rios, Agustí Sardà, Melquíades Alvarez, Anselm Lorenzo y J. Sempere y Miquel.

TEMA OCTAU. — Mentres existeixi el règim vigent, amparador del caciquis-me nacional, aquins medis poden utili-sar els Ajuntaments pera defensarse contra el caciquisme local? — Associa-ció municipal cooperativa, per distric-tes, províncies y regions. — Consultoris jurídics pera us gratuit de regidors re-públicans y pera obrers, comerciants y industrials petits y contribuents po-bres que tinguin que defensarse contra el caciquisme. — Creació de interessos republicans al ampar dels Ajunta-ments governats per regidors del partit: mestres, metges farmacèutics, me-nescals, secretaris, etc.; concessió de obres municipals a sindicats de socia-tats obreres que ofereixin confiança o a contractistes modestos. — Lluire federa-ció de Ajuntaments colindants pera fins comuns, hospitalització, adquisició de maquinaria pera el conren, il·lu-minació pública, aigues potables, re-gadiu, locomoció, biblioteques circulan-tis, explotació mancomunada de in-dustries o bens propis, construcció de habitacions pera treballadors, camps de experimentació agricola, foment de industries domèstiques, etc. — Bases de organització pera aquesta federació o associació.

Ponents: D. Ricart Fuent, Alvar de Albornoz, Marcel·l Isabal, Pere Gómez Chacra, Francesc Layret, Josep M. Serrac-lara, Eusebi Jover y Julià Nougues.

MOVIMENT AUTONOMISTA

Catalunya

Gerona. — Ha tingut lloc en el Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca la Junta general reglamentaria quedant en virtut de renovació parcial dels càrrecs, constituint la junta directiva en la se-güent forma: President, don Joaquim Botet; vicepresidente, don Joan Vinas; Tre-sorer, don Joaquim Ordeig; Bibliotecari, don Joan Bta. Torroella; Conservador, don Fre-deric de Gispert; vocal 1.º, don Pere Roca; vocal 2.º, don Felip Solà; Secretari 1.º, don Enric Verdaguier; Secretari 2.º, don Eugè-ni Fort.

S'annuncia una serie de conferències fami-liars que tindran lloc quinzenalment en les nits dels dissabtes en el local del Centre, Independència, 16, entresol. La entrada se-rà pública. La primera, a càrrec de don Frederic de Gispert se celebrà avui dis-sabte, 21.

Lleida. — En representació de la «As-sociació Catalanista de Lleida», el President y Secretari de sa Directiva, senyors Roger de Lluvia, y Roig y Morera, han ofert al eminent poeta lleidatà en Magi Morera y Galtón la Presidencia de la onzena festa de nostres Jocs Florals. El senyor Morera ha acceptat ab gust l'honor càrrec ofert per l'Associació.

Vendrell. — En el «Centre Catalanista» d'aquesta vila ha pres possessió la Junta Directiva que ha de regir el corrent any, composta dels senyors següents: President Ferran Ramon Soler; vicepresidente, Emili Lloé Escofet; tesorero, Joan Ramon Vidales; secretari, Rafael Fusté Güell, y vissecretari, Josep Güell Gener.

Barcelona

Associació Artística-Catalanista del Poble Nou. — El passat dissabte tingué lloc en l'«Associació Artística-Catalanista del Poble Nou» la reunió general ordinaria que marquen els seus Estatuts.

Foren elegits pera ocupar els càrrecs de la Directiva els senyors següents: President, Cosme Puigmal (relegit); Se-cretari, Enric Garriga; Vissecretari, Modest Jovany; Tesorero, Felip Crous; Vocal pri-mer, Joan Puigmal; Vocal segon, Miquel Basté.

Entre altres acorts se prengueren els se-güents de veraderà importància: la crea-ció d'una Biblioteca pública, com a medi de propagar la il·lustració per aquella barri-ada, per lo qual se nomenà una comissió composta dels senyors següents: Antoni Andreu, Andreu Elias, Pere Puigmal, Joan Vellvé, Andreu Crous y Magi Carta-nyà, y la creació de una comissió especial de propaganda y festes pera la qual foren designats els senyors següents: Pere Ro-yés, Joan Bosch, Josep Buch y Rafael Ricart.

Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de la Industria. — Secció Permanent de Propaganda Autonomista. — En el concurs de projectes de la Bandera d'aquest Centre que s'tancà el dia 15 se presentaren els següents originals quins lemes son com següexen: n.º 1. Un Geli-

denc a sa Patria. — N.º 2. Patria. — N.º 3. Bandera de Pau. — N.º 4. Mercuri. — N.º 5. ¡S'apropa! — N.º 6. Llibertat absoluta. — N.º 7. Forasters que 'l seu guerra, repa-reu com va mellor... — N.º 8. Pax. — N.º 9. Qui 't pogués veure com te somnia!!! — N.º 10. Patria.

Dintre breus dies se faràn públics els noms dels senyors que formen el Jurat.

Catalunya Nova. — Se posa en conexe-ment dels senyors socis de la societat cho-ral «Catalunya Nova», que diumenge 21 del corrent, a dos quarts de cinc de la tarde y en son local social, S. Pau, 65, pral., tin-dria lloc la reunió general ordinaria, per renovar la Junta y aprobació de acta y es-tat de comptes.

Lliga Regionalista. — La lectura que D. Francesc Cambó, devia donar una de les darreres vetlles d'alguns fragments de *La qüestió catalana*, sotscrita pels diputats re-gionalistes, no sigui autorizada pel Go-vern civil.

Associació protectora de la Ense-nyansa Catalana. — Diumenge passat al matí, celebrà la «Associació protectora de la Ensenyansa Catalana» en el local del Centre Excursionista de Catalunya Junta general reglamentaria, en la que, després de donarse compte de la marxa admini-strativa d'aquella, se procedí a la elecció de les persones que han de desempenyar els càrrecs que resultaren vacants a fi d'any, y son els de President, Trosorer, Arxiver y Vissecretari, pera ls que resultaren desig-nats els senyors següents per ordre cor-relatiu: en Joaquim Riera y Bertrán (re-legit); en Joan Cardús, en Eduard Torra (relegit) y en Josep Torras.

El Secretari Sr. Basté, llegí una petita memoria fent ressortir el notable avenç que ha adquirit la Associació comparant la sol-a ment ab l'any anterior, donant dats re-fereuts a les Escoles catalanes establertes en una y altra època y acabà interessant vivament a tots els socis pera la propa-ganda del Poble sia un fet, y ab ella, el progrés y benestar que sols conseqüexen els pobles cultes y progressius.

Centre Popular Catalanista de Sant Andreu. — El Consell Directiu del Centre Popular Catalanista de Sant Andreu de Palomar, ha quedat constituït en la forma següent: Josep Alcoerver, president; Pau Borrell, vicepresidente; Josep Encas, teso-rer; Joan Farré, secretari; Domingo Cercós, vissecretari; Pere Viladomat, Tomás Ma-durell, Candi Encas y Josep Cugat.

Socialisme municipal

El gas a Ginebra. — La municipalització de la llei a An-glaterra y a Suïssa. — Servei de gas y d'enterraments a París.

Els serveis industrials municipalisats de Ginebra acaben de fer un nou pro-gress. L'últim any havien reduït per mi-t el lloguer dels comptadors de gas y d'electricitat; els primers no costaven més que tres francs per any en comptes de sis que abans en valien; els segons sis francs en comptes de 12.20. Aquest any l'administració ha suprimit el llo-guer, dexa de franc els comptadors. El projecte de presupost aprovat pel Consell municipal conté aquesta pre-ciosa reforma, que es una sensible re-baixa, sobre tot pels petits consumidors.

En els debats a que donà lloc aquest any en la Cambra francesa y en el Sen-at la qüestió de municipalisar el gas a París, els adversaris del projecte invo-caren contra d'ell l'exemple dels serveis industrials del municipi de Ginebra, y, especialment del servei del gas. La ciutat de Ginebra, deien, ha pujat el preu del seu gas l'any 1901, després de la pujà dels carbons, de 20 a 22 cèntims metre y ja no l'ha abaxat més; axò prova ad-mirablement l'idiocràcia de les ad-ministracions públiques, que mai re-nuncien a les rendes que s'han fet y expremen ab tot el seu poder con-tribuents y consumidors. Les companyies particulars s'adaptan, al contrari, sol-licitament a les necessitats de la llur clientela. Els que deien axò oblidaven: 1.º, que 'l preu de 22 cèntims es molt més baix que 'l que fan pagar a Fran-sa les companyies (25 a 40 cèntims); 2.º, que la companyia, substituïda l'any 1896 pel municipi de Ginebra, feia pagar el gas d'il·luminació, no a 20 cèn-tims ni a 22, sinó a 30; 3.º, que la redu-ció del lloguer dels comptadors de sis a tres francs era equivalent a la re-ducció del preu del metre de gas de 22 cèntims a 21 pera 'ls consumidors de 300 metres l'any o siguin pera 'ls consumidors mitjans, y de 22 cèntims a 20 pera els consumidors de 150 metres.

Avui, haventse suprimit tot preu de lloguer dels comptadors, els consu-midors de 300 metres no paguen més que si 'l preu del metre s'hagués abaxat a 20 cèntims, tenint en compte l'antic llo-guer del comptador, y als consumidors de 150 metres l'any, es a dir, els més petits, els més interessants, el gas els ve com si fos a 18 cèntims metre.

Fem remarcar que en les ciutats fran-ceses velnes de Ginebra, aont les com-panyies exploten la fabricació del gas, fentlo pagar de 25 a 35 cèntims metre (Ancey, Ronneville, Aix-les Bains, Chambéry), el lloguer del comptador re-presenta una despesa suplementaria de 5 a 12 francs per any.

Afegim, per últim, que a Ginebra, ab tot haver suprimit el lloguer dels com-p-tadors, sembla que 'l preu del gas no trigarà molt a veures reduït fins a 20 cèntims metre. Car la companyia de la premsa continua en aquest sentit y els organismes públics que administren serveis industrials tenen molt en com-te l'opinió pública, l'opinió dels ciutad-ans, dels electors, que son allora els consumidors, mentres que les com-panyies particulars escol

la municipalització de la llei. Aquest estudi feia ressortir els perjudicis pregoners, irreparables, desde el punt de vista de la salut pública, que a Anglaterra produeix l'extinció per particulars del comerç de la llei. Senyalava també les felicitats provintures fetes per diversos municipis anglesos, entre ells el de Liverpool i el de Bradford, per entregar directament al públic llei de primera qualitat i acabava demostrant la necessitat de fomentar i generalitzar la municipalització de la venda de llei.

Avui, un altre factor, l'encariment d'aquest producte, tendeix a crear una corrent d'opinió semblant a Suïssa. En un nombre força gran de ciutats suïsses el preu de la llei ha pujat de 20 fins a 22, en altres ja està anunciada aquesta pujada, i totom preveu, a conseqüència dels nous aranceles que acaben de posar-se en vigor, un augment de preu molt més considerable. Això ha produït en certs llocs una viva inquietud. Un gran mitjà popular celebrat a Zürich s'ha ocupat de la qüestió, i en ell Mr. Hermann Greulich, el veterà del socialisme suís, ha defensat l'idea d'establir relacions directes entre els paguesos productors i els consumidors de llei. Una immensa societat cooperativa reemplaçaria els actuals i massa nombrosos intermediaris, que per la ciutat de Zürich són 500, i ho donant un preu remunerador als agricultors, podria entregar la llei més barata als consumidors que s'hi adherissin, perquè suprimiria les gaudacions dels intermediaris. La ciutat tindria de proporcionar a la cooperativa el capital per establir-se i el servei d'higiene i de sanitat municipal estaria encarregat de vigilar l'extinció.

Aquest projecte ha rebut l'aprovació de l'assemblea, que reuneix més de 2.000 ciutadans. El comitè de l'Unió obrera ha quedat encarregat d'entrevistar-se amb el consell municipal, per entaular negociacions en aquest sentit.

En la sessió de clausura del 30 del mes passat, el consell municipal de París ha votat un crèdit de 105 milions per adquirir el material de la companyia del gas i assegurar-ne el funcionament baix la direcció del liquidador de la companyia durant l'any 1906. Aquest acord no compromet per res el règim definitiu del servei del gas, sobre el qual el Consell deurà determinar en el corrent d'aquest any. En dita sessió el Consell ha donat pòders al prefecte del Sena per preparar proposicions respecte als diversos regiments possibles i sobre tot al d'administració directa.

Es sapigut que la llei votada a França el 28 de desembre del 1904 ha tramès als municipis el servei d'enterraments que abans pertanyia a les parroquies. La comissió del Consell municipal de París encarregada de preparar la re-

versió del material i l'organització del nou servei municipal, acaba de dur a terme el seu treball. En ell se demana que el Consell municipal voti un crèdit de cinc milions per efectuar la dita reversió.

Sembla que no s'hi trigarà molt a discutir el dictamen i no s'creu que hi hagi oposició. Aviat, doncs, serà un fet, a París, la municipalització del servei d'enterraments, l'únic que aprovà el Senat de la veïna República.

Una lliçó

Un aula. En tot l'ambient s'hi respira una olor de rigidesa i s'hi sent una fredor de sepulcre: l'alta tarima es d'un ranci respecte i les velades finestres l'amparen i il·luminen. Els murs, nusos, senzillament magestuosos. En un angle, ab la seva magistral blancor, llú tot un esquelet sencer; té els ossos articulats ab cardinals i lligams metàl·lics i està mantingut de peu, com una estatua. Al seu davant, pas a pas, un home plàstic: els músculs rosats, les venes vermelles, les artèries blaves i els tendons blancs. L'esquelet és autèntic i sembla riures macabrics de la fabricació del home plàstic. El professor, irremediablement miop, les ulleres calades, la calva vermella, la mà tremolosa i seca, explica. L'atenció és general, els alumnes despleguen tota la seva ànima, calladament, forçosament a les paraules del mestre. L'home plàstic i l'esquelet sembla que participin de l'atenció omnívola, i per sobre de les nombroses testes juvenils apareix un misteri impenetrable. Y el catedràtic, acaba el seu paràgraf ab aquestes paraules:

— La ciència, malgrat els seus esforços innumerable, no ha pogut saber en què es diferencia, essencialment, la matèria orgànica de l'inorgànica. Portades a l'anàlisi química, poden comprendre d'identics elements. Y no obstant, en l'una hi ha hagut o hi ha la vida, y en l'altre no. ¿A què donem el nom de vida? Serà a la propietat de créixer, de desenvolupar-se i de reproduir-se que té la matèria manifestada a les nostres percepcions ab la forma de sers animals o vegetals. Lo que si sabem, és que la vida, no es res que's vegi, ni que's palpi ni que's pesi, res visible, palpable ni ponderable, ja que una volta desapareguda, esdevinguda lo que solen anomenar mort del individu orgànic, resta idèntica la matèria, en lo que químicament s'ha pogut sapiguer. Sabem que'l primer element de vida és la cèl·lula; més, i què hi ha de substancialment diferencial entre el plasma i el vitellus d'una cèl·lula morta i aquestos mateixos elements d'una cèl·lula viva? Ni la química, ni l'anatomia, ni l'histologia, que s'acosta més an aquest punt fonamental ens han pogut respondre. Y jo crec que la ciència no ensho podrà respondre mai. Segueix el silenci invadint, penetrant

y aquietant les ànimes dels alumnes tots; el mestre té un alt gest d'elocució, rítmica encara de les seves paraules aforístiques, y una expectació solemne, transcendental y espectral alhora, es fa sentir per tota l'aula. L'esquelet, l'im-mòvil esquelet, blanc de les mirades y torment de les vetlles de tantes generacions d'alumnes, aisa el seu braç dret, mou les barres, y un mormoll general, una inquietut nerviosa fa vibrar l'ànima y els llavis dels juvenils dexebles. Y parla l'esquelet.

— No; les vostres investigacions austeres, metòdiques, son lletra morta; els vostres conceptes, massa abstractes, massa precisos, massa grans, massa petits, son part infinitesimal dels veritables conceptes del concepte únic. ¿En què consisteix la vida? ¿Voleu anar-la a cercar precisament ont menys heu de trobar-la? Vosaltres dieu que os es inacces-sible el seu coneixement y potser en axò aneu acerts. Y mes, ab el vostre mètode, sempre regressiu, acabem per preguntar-vos segurs de que en l'últim grau de la cadena la vostra investigació troba la negació de la vida quina dife-rencia hi ha entre una cosa morta o una cosa viva. Jo vaig a dirvos axò: que heu de cansar-vos y arribarà a aniquilavos, preguntant-vos sempre lo mateix. No es en la matèria ont heu de cercar la vida; la matèria no la té la vida, com heu pogut sapiguer que la matèria no té el color; es un fals atribut que li voleu donar, una falsa apreciació vostra que no ha pogut ésser dissipada ni per la química ni per l'histologia.

¿Què és la vida? Sapiguer que la vida, és una paraula que no té encara concepte, y per lo tant, cada hui ha volgut donar-li un, qui més ample, qui més restret, però mai ningú completament fals ni completament veritable. Podríem dir que Déu es el qui crea per pròpia voluntat y que la vida és lo que es manifesta, també per pròpia voluntat. En axò no podem incorre en erro. Doncs jo us dic: de la matèria manera que vosaltres, homes, donem a les xifres un valor representatiu, que un hui, un dos, equivalen a una y a dues unitats saben ben bé que en la figura gràfica d'aquets noms no hi ha res positiu, en quant tot el valor els hi heu volgut donar vosaltres, la idea, enteneu-ho bé, la idea del home, de la planta, la d'un ser qualsevol, ha volgut representar-se en lo que materialment encarna una planta o qualsevol altra ser. ¿M'enteneu? Jo vull significar en axò que lo que viu no es l'home, ni la planta, sinó la idea d'un home, la idea d'una planta, que han tingut valor representatiu dintre d'aquestos per vosaltres anomenats sers orgànics. Lo que viu, o lo que es manifesta no son vosaltres, sinó elles, les idees. ¿D'ont emanen, d'ont venen, d'ont tenen origen aqueixes idees? Allavors el vostre problema es de tota una altra mena. El bisturi i els reactius son enginyos sense forsa; les equacions, símbols de sim-

bols. Heus aquí tot. Mes allavors jo os deixo ab més misteri que mai, y no podré, a bon segur, assimilar-vos aqueixes paraules meves, o sinó escolteu les que encara os haig de dir, si no més veritaderes, més emocionants per vosaltres y per mi, que he encarnat y he arrossegat damunt d'aquet planeta la idea d'un home que s'atribuïa per les aules ab tantes o més preocupacions que les vostres y sostingué setanta anys la representació d'un ser humà, ab les seves bellesses y falsejats, ab les seves grandeses y misèries.

Aquí, l'esquelet extengué els braços, feu un solemne moviment de cap y prossegui:

— Jo vaig morir. Es va acabar per mi tota representació material y lo que en mi era carn, axò mateix que ara, per un moment, ha reprès la seva primitiva facultat, an a encarnar altres idees, altres concepcions, ni tant complexes ni tant sabies com la que en vosaltres es y era, aduc, en mi. Y vaig ser, vaig tornar a ser, com un pensament no escrit, com una paraula no dita. El pensament existeix, ¿no es veritat? La paraula existeix, ¿no es veritat? Sinó què's manca representació. Sé que me aneu començant. Jo vaig morir, lo que en el llenguatge de la terra s'en diu morir, y vaig donarme compte de la vida. Vaig veure que jo, en mi, era una cosa no nada, que havia tingut existència sempre, que jo era una voluntat independent de les altres voluntats, de totes les voluntats, ja que 'ls instints orgànics—els vostres—no podien en mi. Vaig sapiguer també que jo era el tot y era part, part infinita, de totes les voluntats, o de l'única voluntat, la sobirana. Tota la meua idea, tota la meua consciència d'idea, es a dir, tot lo que jo, sapientíssimament, sabia que era, tingué un vèrtic estàtic a la concepció de la meua pròpia imatge. Sapiguer que no sens dolor es passa per la terra, per que no sens plaer se sap lo que som després. ¿Un altra vida? em preguntàreu. No, certament, no un altre viure, sinó la vida. Lo que sou, units irremissiblement a la vostra ponderable representació, no es pas cosa viva; es cosa extra-viventa, es equivalència de cosa que viu. ¿Oh, quin plaer, quin arrobador plaer, fugir d'aquesta representació enquadrada, d'aquesta exposició de museu, per viure la vida pròpia! Perque allavors la vera finalitat de la nostra existència es manifesta. Se sap que són les coses, com son y perquè son. Se sap que lo únic que veritablement és, es l'idea de les coses, la concepció bella d'aquets coses. Que lo únic que viu en nosaltres és la bella perfecció de tot o la perfecta bellesa d'aquet mateix tot: lo que ha volgut ser, lo que s'ha volgut manifestar, ab pròpia volens ha sigut lo bell, en si lo únic perfecte, en si lo únic veritable. Y nosaltres, idees de tot, el tot fet idees, es lo que sempre ha existit, lo que sempre existirà, per que es bell, per que es perfect.

Y l'esquelet clou la boca y aquietà el bras. Tots els alumnes se'l mireu largament, esparveradament, sense gosar tocarlo. La llum difusa y opaca fa més misteriosa l'aula, y un a un, els alumnes desfilen lents y silenciosos, sense que'l mestre, per replicar a l'emocionant peroració del esquelet desclougué dels seus llavis la para, sabia y venerable paraula.

ALFONS MASERAS

NOVES Y ECOS

Venjança de l'autocràcia.— Es conegut el fet de que a Finlàndia y en altres terres de dominació del Tsar, després dels mil entrebancs que la premsa patia, prohibicions, penyores, ordres, penes y demés, encara a darrera hora, fet ja'l tiratge, anava a una seria inspecció y allí, si trobaven res al seu entendre pecaminós, s'ocupaven en pintar de negre tots els exemplars, de modo que no's poguessin llegir l'article, articles o fragments d'article que 'ls representants del Tsar creien perillosos per la salut de l'autocràcia.

El periòdic finlandès, passat per aquesta censura, semblava de vegades, tot ell una taca de tinta, y llegintlo, si no surtia un gaire amoninat de cap, quedava, en canvi, empastifat de mans.

El governador de Finlàndia, Bobrikoff, un tira a lo Plehve, volgué fer més bé les coses, y comprà d'un cop llustre negre per valor de deu mil marcs, destinat a resseguir d'una capa inalterable y xarolada les columnes de la premsa.

El procediment donà bon resultat y s'feu gran constim de pots de llustre. Mes vingué'l redreçament de Finlàndia ara fa poc, s'expulsaren els agents del Tsar, y aquest tipus de reconexer novament la seva autonomia política. Desde aquell dia respectada la llibertat de la premsa, canviaren els procediments.

Però a la ciutat finlandesa d'Abo quedava encara una bona partida de llustre que no hi havia que ferne, y un escamot de jovent revolucionari s'apoderà d'ella, segrestà al propi temps els tres ex-funcionaris russos que havien tingut l'ofici de censors de la premsa, y pintantlos de cap a peus de negre 'ls passejaren per la ciutat, entre la riota del poble.

Sigué un rescabament complet. Les llagrimas que un jorn costà aquella tirania negra, eren totes convertides en rialles!

Cap el demà.— El nostre company, el setmanari *Serem*, de Tarragona, adirit a l'Unió Catalanista, parla del ideal monàrquic en son darrer número, y escriu:

Tarragona va, ab relació al rest de Catalunya, un poc a la reraçaga en el camí de les noves idees de reivindicació, però no per axò en ella dexa d'haverse comensat la renovació, de finitise actituds y afirmantse principis.

Al costat dels ideals monàrquics no hi van pas els que segueixen el gran moviment del renaixement social.

En nostra ciutat per un avenir no lluny, venen dibuixant dues grans forces d'opinió, dos grans partits no més; un d'ells nodrit pels elements del Catalanisme y pels republicans autonomistes y l'altre

pels regionalistes y bona part del integrisme, 'ls dos de rebeldia envers el règim viu a la davantera, treballant coratjos per l'associació a la llur empresa les classes populars, infundintlihi idees liberals y democràtiques sense maula de passios i religioses y d'imposicions demagògiques, y procurantlihi al ensemps una organització vigorosa per assolir la reforma econòmica social desitjada, perquè es ben notori que les aspiracions del poble son les que feconden la vida social moderna y 'ls ideals monàrquics no favoreixen l'acció volitiva y progressiva del poble.

No es ab procediments tirànics y absolutistes com s'agermanen y armonisen diferents elements socials: el gran problema autonomista y social es fonamentat democràtic y altruista y 'l centralisme de ceguera de sempre aprofundeix les diferències y fomenta 'ls odis, y aixís les activitats y energies socials mai se transformaran en fruits de pau y de benestar, de democràcia y de veradera llibertat.

Ben convençuts que l'evolució es la que transforma ab més seguretat els cossos socials condemnant totes les violències, totes les impetuositats passades y actuals que sois conduexen a posar més de manifest que la veradera llibertat de cada poble o signa l'Autonomisme es de cada dia més república que monàrquic.

Mides suspensives.— La cansó de *El Segador*, que troba les seves relsen l'inspiració del poble, ha sigut objecte de una mida d'ecepció.

Segons testimoni de la premsa diària *El Governador* d'aquesta província ha disposat que siguin detinguts aquells que en la via pública la cantin o la toquin, sigui la que's vulgui la seva edat, condició o circumstancies.

També, segons *El Noticiero*, s'han fet substituir en un teatre els retols catalans que anunciaven la sortida y la disposició dels assentats per altres de castellans.

La Corbatinera Moderna

de P. BASTIDA

7, Canuda, 7

Corbates
Camises
Colls
Mitjons
Elastics
Tovalloles
Guants
Botonadores
Mocadors
Paraigues
Genres
de Punt

7, Canuda, 7

MÉS BARATO QUE JO, NINGÚ

PASTILLES MORELLÓ

Obren per inhalació dels agents antissèptics y balsàmics que desprenen a mida que van dissolventse en la boca.—Curen refredats, tos, catarros, asma, bronquitis y demés afeccions de l'aparell respiratori.—Indispensable als que han de cansar la veu y als qui llurs ocupacions els obliguen a sofrir canvis de temperatura. **Se vénen a casa tots els apotecaris.**

BIBLIOTECA POPULAR DE L'AVENÇ

- VOLUMS PUBLICATS
- 1.—SANTIAGO RUBIOL: D'aquí i d'allà.
 - 2.—LEÓ TOLSTOI: Contes (primera serie). Traducció de J. Casas-Carbó.
 - 3.—J. MASÓ TORRENTS: Oroquis Pirenencs (primera serie).
 - 4.—SACRIE MASOCH: Historietes galizianes. Traducció de J. Casas-Carbó.
 - 5.—FREDERIC MISTRAL: Nerto, poema. Traducció de Jacinto Verdaguer.
 - 6.—JOSEF ALADERN: La gent del llamp.
 - 7.—JACINTO VERDAGUER: Viadges.
 - 8.—MOLIERE: L'Avat, comedia en cinc actes. Traducció de J. Roca Cupuli.
 - 9.—J. PONS PAGÉS: Per la vida, novela.
 - 10.—DANT ALIGHIERI: La Vida Nova. Traducció de Manuel de Montoliu.
 - 11.—NARCÍS OLLER: L'Escanya-pobres, novela.
 - 12.—CAMIL FLAMMARION: Urania. Traducció de Rafael Patxot y Jubert.
 - 13.—MIGUEL S. OLIVER: L'Hostal de la Bolla.
 - 14.—LEÓ TOLSTOI: Contes (segona serie). Traducció de J. Casas-Carbó.
 - 15.—A. BOSQUETS Y PONSAT: Del Montseny.
 - 16.—J. MASÓ TORRENTS: Oroquis Pirenencs (segona serie).
 - 17.—VÍCTOR CATALÀ: Ombrívols.
 - 18.—IVAN TURGENEV: Ensaigs. Traducció de Joan Roselló.
 - 19.—ENRIC ISEN: Joan Gabriel Borkman, drama en quatre actes. Traducció de J. Roca Cupuli.
 - 20.—ENRIKSON: La confiança en si mateix. L'Amistat. Traducció de Cebrià Montoliu.
 - 21.—GUTHRIE: La Margueriteta (escenes del Faust). Traducció de Joan Margall.
 - 22.—XAVIER DE MARIAS: Viatge al voltant de la meua cambra. Traducció de Rafael Patxot y Jubert.
 - 23.—PASCAL: Pensaments. Traducció de Manuel de Montoliu.

PREU DE CADA VOLUM: DOS RALS

CAPSES DE LUXO

Per a casaments y batel·Jon ab 50 per 100 de economia

FÀBRICA Y DESPATX: Carrer de Sant Pau, 38

Rentada y bugada depressa de la roba blanca, sense foc, ab el Llexin líquit

“Estrella=Conejo”

Primera y única important fàbrica en Espanya * Fundada en 1895

EL CONEJO. S. CASAMITJANA MENSA

CASTAÑOS, 14-BARCELONA

Exigixi la meua firma y la marca Conejo en el precinte de cada ampolla

ROBUSTINA

DURAN Y ESPAÑA

Eficacia immediata

en Anèmia, Neurastenia, Depressions nervioses, Clorosis, Debilitat, Atonia gástrica, Escrofúlm, — Deposít: Farmacies de *Genové*, Rambla Centre, davant del Liceu, y de *Duran y España*, Valencia, 278; dreta Bnsanxe, al peu del Passeig de Gràcia

Aigues minerals - naturals de la Societat Anònima

Vichy Català

Termals, alcalines, bicarbonatades-sòdiques. Sens rival per a l'artrisme, la diàbetes y afeccions del estómac, feige, melsa.

Aquestes aigues, de reputació universal, sols se venen embotellades, y les botelles porten totes els distintius ab el nom de la *Societat Anònima del Vichy Català*. Cridem l'atenció de tots els consumidors, y molt particularment dels malalts, per que no's dexin sorprendre admetent com idèntiques a nostres aigues altres d'artificials que s'ofereixen en aquest mercat ab noms de fonts imaginaries que sols son marques de fàbrica y no fonts d'origen.

De venda en totes bandes. — Administració: Rambla de les Flors, número 18, entressol

¡FORA PEL MOXI!

ELS POLVOS COSMÉTICS DE FRANCH treuen en poca minuts el pel de qualsevol part del cos, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilissim a les senyores que tinguen pel moxi (velló) a la cara y brassos, perque ab ell poden destruirlo.

Un pot: 2'50 pessetes. S'envia certificat per correu si per endavant se reben 3'50 pessetes en llibrana de Giro mutuo o en sellos de correu.

FARMACIA BORRELL Compte del Assalt (carrer Nou) 52 - Barcelona

Cartró-Cuiro

Roviralta y C.

Carrer Ample, n.º 24

El **Cartró-Cuiro Roviralta**, ha sigut adaptat per els pares d'Artilleria y Enginyers de Barcelona, Madrid, Melilla y Ceuta, etc.; en Canaries y Fernando Pó; per l'Ajuntament de Barcelona en la Exposició Universal 1888, Centenari de Colóm 1892, Exposició de Industrials artístiques 1894. — Ajuntament de Madrid, 1884. — Ajuntament de Rubí, etc., etc. — Companys del ferrocarril del Nort y d'Alacant. — Conca de Valencia. — Sarrià. — De Monistrol a Montserrat. — Arsenal Civil. — Poment del Treball Nacional. — Circol del Liceo. — Atenen Obrer. — Junta de Presons de Barcelona. — Junta de Obres del Port. — Contracta del Dic del Est. — Catalana del Gas. — Gas Lebon. — Barcelonense de Electricitat. — Mines de Aguilas, de Mazarrón, de Bellmunt y altres. — Teatres: Circ Espanyol; Pizarro, de Valencia; Constanca, de Mataró; Onofri, de Barcelona. — Sucreres de Valladolid, de Boñar (Lleó), de Saragossa.

Demàntintse detalls y presuposts

El **Cartró-Cuiro Roviralta**, està fabricat exprefes per els climes de Espanya, fabricant també la casa el mateix producte per els diferents climes a que tinga que exportarse.

El **Cartró-Cuiro Roviralta**, es el més lleuger dels materials de construcció (3 kilograms el metre²) y el menys costós en son entreteniment, oferint considerables ventatges sobre sos consemblants en la construcció de les armadures, etc., etc.

El **Cartró-Cuiro Roviralta**, per son poc pes, es de facilissim transport y de senzillissim colocació. La casa s'encarrega, ab garantia, de la colocació del **Cartró-Cuiro Roviralta**, tant a Barcelona com en totes les províncies de Espanya.

Proporciona claus (gavarrots), zincats, puntes, llistons, respalls per enquitranar. També formula presuposts a la vista de plans.

El **Cartró-Cuiro Roviralta**, es fabrica y expendeix en rotllos de 12 metres de llarg, per un d'ample (300 pams quadrats).

Teles embreades especials. — Productes similars. — Ciment elàstic Roviralta, per reparacions y pintures. — Barnis esquisit Roviralta, per fer impermeables les fustes.

REPRESENTANTS EN TOTES LES PROVINCIAS

Tipografia «La Académica», de Serra germanas y Russell, Ronda Universitat, 6